VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI POLITYKI SPOŁECZNEJ I RODZINY**
(NR 173)
z dnia 25 czerwca 2014 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 173)

25 czerwca 2014 r.

Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, obradująca pod przewodnictwem posła **Sławomira Jana Piechoty (PO)**, przewodniczącego Komisji oraz poseł **Magdaleny Kochan (PO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. (druk nr 2445) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk 2495) w zakresie:

1) części budżetowej 14 – Rzecznik Praw Dziecka:
– dochody i wydatki.
2) części budżetowej 31 – Praca:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) plany finansowe:
– Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
– Fundusz Pracy,
d) środki z Unii Europejskiej w ramach: Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013,
e) program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, II etap – w zakresie zadania 14.2 – Budowa nowoczesnych stosunków pracy i warunków pracy.
3) części budżetowej 44 – zabezpieczenie społeczne:
a) dochody i wydatki,
b) dotacje celowe,
c) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
d) środki z Unii Europejskiej w ramach:
– Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
– Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka,
– Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014.
4) części budżetowej 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych:
a) dochody i wydatki,
b) dotacje celowe,
c) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych.
5) części budżetowej 63 – Rodzina:

a) dochody i wydatki,
b) dotacje celowe,
c) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych.
6) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
a) 852 – Pomoc społeczna:
– dochody i wydatki,
– dotacje celowe,
– środki z Unii Europejskiej w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy,
b) 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej:
– dochody i wydatki,
– dotacje celowe,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) programy wieloletnie w zakresie zadania 13.1 W – Pomoc i integracja społeczna:
– „Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”,
– „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.
7) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe w zakresie poz. 25, 27, 28, 30, 33, 34, 38, 39, 53, 58.
8) części budżetowej 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego:
a) dochody i wydatki,
b) plany finansowe:
– Fundusz Emerytalno-Rentowy (KRUS),
– Fundusz Prewencji i Rehabilitacji (KRUS),
– Fundusz Administracyjny (KRUS).
9) części budżetowej 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych:
a) dochody i wydatki,
b) plany finansowe:
– Fundusz Ubezpieczeń Społecznych,
– Fundusz Emerytur Pomostowych,
c) państwowa osoba prawna – Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
10) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2013 r. (druk nr 2496) w zakresie działania Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli: **Jarosław Duda** i **Jacek Męcina** sekretarze stanu oraz **Elżbieta Seredyn** podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Zbigniew Derdziuk** prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wraz ze współpracownikami, **Janina Pszczółkowska** zastępca prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wraz ze współpracownikami, **Jan Ciechanowski** kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wraz ze współpracownikami, **Jacek Szczerbiński** dyrektor Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny w Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **Jolanta Wysocka** radca ministra w Ministerstwie Finansów, **Marek Michalak** rzecznik praw dziecka wraz ze współpracownikami, **Teresa Hernik** prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wraz

ze współpracownikami oraz **Iwona Korczak** zastępca dyrektora Departamentu Spraw Społecznych i Oświaty Rolniczej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Dariusz Lipski** i **Brygida Śliwka** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Szanowni państwo, mamy kworum, zatem możemy przystąpić do pracy.

Jeszcze raz przepraszam za to opóźnienie. Mam nadzieję, że sytuacja jest oczywista i były obawy, czy dziś będziemy mogli odbyć to posiedzenie, więc dziękuję wszystkim, którzy przyszli.

W projekcie porządku tego posiedzenia mamy rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. (druk nr 2445) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 2495).

W punkcie drugim posiedzenia mamy rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2013 r. (druk nr 2496) w zakresie działania Komisji.

Czy są uwagi do takiej propozycji porządku posiedzenia?

Nie słyszę.

Przystępujemy zatem do jego realizacji. Punkt pierwszy to część budżetowa 14 – Rzecznik Praw Dziecka.

Bardzo proszę pana rzecznika Marka Michalaka o przedstawienie istoty wykonanego budżetu.

Rzecznik praw dziecka Marek Michalak:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo, w części 14 – Rzecznik Praw Dziecka, za 2013 r. w części dochodowej zaplanowano dochody na poziomie 2 tys. zł, z czego zrealizowano je w kwocie 17 tys. zł, co stanowiło 845% zaplanowanych dochodów…

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Przepraszam, panie rzeczniku, pomińmy takie szczegóły, to wszystko jest w materiałach.

Rzecznik praw dziecka Marek Michalak:

Dobrze.

Wydatki bieżące, ogólna pula wydatków to jest 10.250 tys. zł, z czego wydatki bieżące to 9906 tys. zł, wydatki majątkowe to 338 tys. zł.

To są te główne liczby, które powinienem przedstawić.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję bardzo, panie rzeczniku.

W stosunku do innych instytucji publicznych to bardzo skromny budżet.

Bardzo proszę panią poseł Magdalenę Kochan o przedstawienie ewentualnych uwag uzupełniających.

Poseł Magdalena Kochan (PO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo, chciałam złożyć wniosek o przyjęcie tego sprawozdania, zwróciwszy uwagę na fakt, że wczoraj w Sejmie czytaliśmy sprawozdanie z prac Rzecznika Praw Dziecka. Kwota przeznaczona na tak szeroką i dobrze prowadzoną działalność, dobrze w interesie dzieci i tego prawodawstwa, które powinniśmy zmieniać na wniosek pana rzecznika, wydaje się rzeczą imponującą – 10.246 tys. zł i ogromna, omawiana wczoraj działalność.

Gratulacje dla pana rzecznika i pozytywna opinia wobec wykonania budżetu.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję.

Proszę o stanowisko NIK.

Pan dyrektor?

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny w Najwyższej Izby Kontroli Jacek Szczerbiński:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, NIK generalnie pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 14 – Rzecznik Praw Dziecka, nie zgłaszając uwag do wykonania budżetu.

Należy podkreślić skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości, mechanizmów kontroli zarządczej przez dysponenta tej części. Zdaniem NIK, rzecznik praw dziecka skutecznie sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu, w związku z tym ocena wykonania budżetu w tej części jest pozytywna.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Bardzo dziękuję.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos w dyskusji nad tym fragmentem budżetu?

Nie słyszę.

Proponuję zatem pozytywne zaopiniowanie części budżetowej 14 – Rzecznik Praw Dziecka.

Czy jest sprzeciw do takiej propozycji?

Nie słyszę.

Przyjęliśmy zatem pozytywną opinię.

Bardzo dziękuję panu rzecznikowi i jego współpracownikom.

Ze względu na warunki w jakich obradujemy, przeznaczymy chwilę na możliwość opuszczenia sali.

Dziękuję.

Proszę państwa, przechodzimy do bloku nr 2. W bloku nr 2 mamy punkty od 2 do 6. Jest to część budżetowa 31 – Praca. Plan Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, plan finansowy Funduszu Pracy, środki z Unii Europejskiej w ramach: Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 oraz program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, II etap, w zakresie zadania 14.2 – Budowa nowoczesnych stosunków pracy i warunków pracy.

O przedstawienie tego punktu proszę, tu jak rozumiem, pana ministra Jacka Męcinę.

Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Jacek Męcina:

Dziękuję bardzo.

W części 31 – Praca dochody zostały zaplanowane w wysokości 56.321 tys. zł a ich realizacja wynosiła 46.203 tys. zł, co stanowiło 82% planu. Podstawowym źródłem dochodów w tej części budżetowej były wpływy osiągnięte przez Ochotnicze Hufce Pracy z tytułu prowadzonej działalności a także dochody uzyskane z tytułu przyjętych zadań, które były realizowane w 2010 r. przez gospodarstwa pomocnicze.

Zaplanowane w znowelizowanej w 2013 r. ustawie budżetowej, wydatki wynosiły 392.111 tys. zł. Dokonane zwiększenia wynikały z uruchomienia środków z rezerw celowych i spowodowały zmianę planu wydatków do poziomu 460.087 tys. zł. Wydatki zrealizowane w części 31 wynosiły 427.030 tys. zł, co stanowiło 108,9% założeń ustawy budżetowej oraz 92,8% planu po zmianach.

Wydatki dotyczyły sfinansowania zadań z zakresu zwiększenia zatrudnienia i ograniczenia bezrobocia, kształtowania stosunków pracy i warunków pracy, spraw dotyczących wynagrodzeń i świadczeń pracowniczych oraz kosztów funkcjonowania urzędu ministra i jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw pracy, który realizował powyższe zadania. Dominującą pozycję stanowiły środki na funkcjonowanie OHP, to jest 207.451 tys. zł. Pozostałe wydatki przeznaczone były odpowiednio na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej w kwocie 117.704 tys. zł. Pokrycie kosztów utrzymania i funkcjonowania urzędu ministra pracy i polityki społecznej – 60.802 tys. zł. Realizacja II etapu programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa

i warunków pracy" w wysokości 21.000 tys. zł i realizacja pozostałych zadań, takich jak funkcjonowanie komisji usytuowanych przy ministrze pracy, funkcjonowanie Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, funkcjonowanie zakładu wydawniczo-poligraficznego, działalność Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog" oraz Głównej Biblioteki Pracy i Zabezpieczenia Społecznego.

Odnośnie ppkt. b, czyli kwoty wykonanych wynagrodzeń na koniec 2013 r. w części – Praca, to wyniosła ona 170.893 tys. zł, a więc 99% planu po zmianach.

Przechodząc do planu Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych chciałbym podkreślić, że FGŚP jest w dobrej kondycji. Stan funduszu na początek 2013 r. wyniósł 4.302.360 tys. zł. Pragnę zwrócić uwagę, że spora część tego stanu wynika z roszczeń, które FGŚP ma z tytułu wypłaconych świadczeń dla pracowników zakładów pracy znajdujących się w stanie niewypłacalności.

Plan przychodów funduszu, według ustawy budżetowej na 2013 r., wynosił 564.820 tys. zł. Zrealizowane przychody funduszu wynosiły 558.517 tys. zł, przede wszystkim z tytułu składek od pracodawców, to jest 365.350 tys. zł, oraz pozostałych przychodów, tj. odsetek bankowych, odsetek ustawowych oraz pozostałych przychodów.

Plan wydatków funduszu wynosił 265.415 tys. zł. W trakcie roku został zwiększony do poziomu 465.415 tys. zł. Wydatki funduszu zrealizowano w kwocie 185.847 tys. zł.

Chciałbym zwrócić uwagę (wyprzedzając, jak gdyby pytania), że zasadniczą część wydatków stanowiły transfery na rzecz ludności. Była to kwota 1777 tys., z czego fundusz wypłacił świadczenia przysługujące z tytułu ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy w kwocie 1765 tys. zł oraz na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy – w kwocie 6 tys. zł

Zwracam uwagę, że ta ustawa weszła w życie w końcu listopada, zatem faktyczna realizacja tej ustawy odbywa się w 2014 r. Myślę, że te informacje uzupełnię o wydatki tegoroczne w trakcie dyskusji.

Co do planu finansowego Funduszu Pracy to stan FP na początku 2013 r. wyniósł 7.332.373 tys. zł a więc zmniejszał się, co było spowodowane przede wszystkim wypłatą świadczeń obligatoryjnych. Planowane dochody FP w 2013 r. wynosiły 10.482.517 tys. zł, natomiast ich realizacja wynosiła 10.139.830 tys. zł, co stanowiło 96,7% planu po zmianach.

Głównym źródłem przychodów funduszu były wpływy z obowiązkowej składki od przedsiębiorców, to jest 8.954.795 tys. zł. Pozostałe przychody stanowiły kwotę 351.561 tys. zł i główną ich część stanowiły odsetki od środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Było to 212.385 tys. zł. Drugą pozycją są środki z Unii Europejskiej stanowiące refundację wydatków, które wynosiły 833.474 tys. zł i stanowiły aż 8,2% ogółu przychodów.

Według ustawy budżetowej na 2013 r. wydatki FP wynosiły 10.803.363 tys. zł i w trakcie roku zostały zwiększone do kwoty 11.408.978 tys. zł. Wydatki zostały zrealizowane w 96,9% planu. Największą pozycją, bo aż 53% (czyli 5.943.776 tys. zł) stanowiły wydatki na świadczenia obligatoryjne, głównie zasiłki i świadczenia przedemerytalne oraz dodatki aktywizacyjne i świadczenia integracyjne.

Kolejna pozycja to środki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. To jest 4.650.200 tys. zł. Wśród tych pozycji aktywnych instrumentów rynku pracy najważniejszą pozycję stanowiły dofinansowania i doposażenia stanowisk pracy oraz środki na podjęcie działalności gospodarczej. To jest 1.329.156 tys. zł. Środki na aktywizację zawodową bezrobotnych, związaną ze stażami wypłatą stypendiów, to ponad 1.240.755 tys. zł.

Pozostałe wydatki w 2013 r., środki w kwocie 462.808 tys. zł, zostały przeznaczone na dofinansowanie wynagrodzeń, składek i dodatków do wynagrodzeń pracowników wojewódzkich urzędów pracy, powiatowych urzędów pracy i OHP.

W ustawie budżetowej na 2013 r. znalazły się również wydatki budżetu środków europejskich, które zostały zaplanowane w kwocie 683.669 tys. zł, w trakcie roku plan uległ zwiększeniu do kwoty 1.432.025 tys. zł i został zrealizowany w 96,5% w stosunku do planu.

W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wydatki zostały zrealizowane w kwocie 1.380.750 tys. zł.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, OHP wydatkowały kwotę 1.268 tys. zł z przeznaczeniem na realizację programu Rewitalizacja Ośrodka Szkolenia i Wychowania w Radzyniu Podlaskim.

Odnośnie ppkt. e – program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy", to łączne wydatki na realizację II etapu programu w latach 2011-2013 wyniosły 93.500 tys. zł, z czego 62.000 tys. zł na zadania w zakresie służb państwowych i 31.500 tys. zł na badania naukowe i prace rozwojowe.

To wszystko w tej części.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję, panie ministrze.

Bardzo proszę o koreferat.

Pan poseł Stanisław Szwed.

Poseł Stanisław Szwed (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący.

Myślę, że skupię się głównie na ostatnim sprawozdaniu przedstawionym przez pana ministra, czyli wykonanie planu finansowego Funduszu Pracy. Pozostałe części, jak to zwykle bywa, nie wzbudzają większych emocji, ale Funduszowi Pracy, jak co roku, warto poświęcić nieco uwagi.

Jedna zasadnicza rzecz, czyli poziom bezrobocia, nie zmienił się, w sensie liczbowym i procentowym jest na podobnym poziomie. To jest pierwsza rzecz. Jeśli chodzi o wydatki, o czym mówił pan minister, chciałbym zwrócić na bardzo pokaźne wydatki na zasiłki i świadczenia przedemerytalne. To jest kwota ponad 2.000.000 tys. zł. Przypomnę, że to zadanie było kiedyś finansowane nie z Funduszu Pracy, ale z budżetu państwa. To, niestety, obciąża Fundusz Pracy. Do tego, oczywiście, środki, które są przeznaczane na studia podyplomowe lekarzy i pielęgniarek. Ta kwota również się nie zmienia.

Jeśli chodzi o to, co zwykle najbardziej nas interesuje, czyli aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, to ta kwota jest w tej chwili zdecydowanie wyższa niż była. To jest 4.000.650 tys. zł. Widać, że wiele brakuje do tego najlepszego roku, kiedy mieliśmy na ten cel ponad 7.000.000 tys. zł, na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Spośród tych form największą popularnością cieszą się stypendia, tak zwane staże. Na ten cel poszło 1.200.000 tys. zł. Na refundację kosztów wyposażenia nowych stanowisk dla pracodawców, jak również na jednorazowe dotacje na bezrobotnych, którzy chcą utworzyć własną działalność gospodarczą, z tej kwoty 1.330.000 tys. zł – ponad 880.000 tys. zł poszło na jednorazowe zapomogi na utworzenie miejsc pracy. To cieszy się dużą popularnością. Ponad 400.000 tys. zł poszło na dotacje dla pracodawców. To jest bardzo ważny instrument.

Mam prośbę do pana ministra, żeby odniósł się do tego lub ewentualnie, aby zostało to ujęte w kolejnym sprawozdaniu, bo mamy informację, ile osób rozpoczęło szkolenia, staże czy refundacje, ale dla nas wszystkich (zwraca na to uwagę NIK) byłoby ważne poznanie efektywności tych działań. Ile z tych osób zaczęło pracować? Wiemy, że z tym nie jest dobrze, bo staże są dobrym elementem jednorazowego wspomagania, ale osoba otrzymuje pracę podczas stażu a po nim większość osób nie otrzymuje propozycji pracy i ponownie trafia do urzędów pracy.

Podobnie jest przy refundacji świadczonej pracodawcom, gdy pracodawcy rezygnują z zatrudniania i ponownie starają się o dofinansowanie, ale już dla innych osób. To jest problem, z którym nie jesteśmy w stanie sobie poradzić. To jest duży problem przy wydatkowaniu środków przeznaczonych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.

Jeśli chodzi o dotacje jednorazowe, przydatna byłaby informacja, czy firmy, które zostały utworzone, trwają chwilowo, czy na trwałe pojawiły się na rynku. Może jest tak, że ich żywotność jest określona tzw. minimalnym okresem utrzymania a potem się rozwiązują. To pokazałoby nam, czy te najbardziej popularne instrumenty są rzeczywiście potrzebne.

Jeśli chodzi o kwestie dotyczące szkoleń to mamy pełną informację.

Przypominam, że postulowałem aby ustawa o ochronie miejsc pracy (mówił o tym pan minister) weszła w życie od 1 stycznia, przewidując, że jej efekty w tym budżecie będą znikome. Jeżeli dobrze pamiętam to 6 tys. zł zostało wydatkowane na realizację tego programu. Jakąś ocenę działania ustawy możemy mieć dopiero w przyszłorocznym budżecie.

Tradycyjnie mam zastrzeżenia do Funduszu Pracy, choćby dlatego, że kwestie związane z dalszą wypłatą świadczeń przedemerytalnych i staży spoczywa na tym funduszu, dlatego też nie mogę pozytywnie rekomendować działań funduszu…

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Myślałem, że zrobi nam pan niespodziankę.

Poseł Stanisław Szwed (PiS):

W tym przypadku – nie, muszę być konsekwentny. Jeśli zmienimy zasady, to może moja opinia się zmieni. Konsekwentnie proponuję negatywną opinię do Funduszu Pracy.

Jeszcze jedną rzecz chciałbym poruszyć przy okazji Funduszu Pracy, która będzie odnosiła się do kwestii związanych z Funduszem Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, to jest stan funduszu na koniec roku. Na początku ubiegłego roku mówiliśmy o 7.000.000 tys. zł, teraz mówimy o stanie na koniec 2013 r. w wysokości 6.400.000 tys. zł., to są duże środki. Również NIK w swojej opinii odnosi się do środków, które powinny leżeć na koncie, które są w dyspozycji Ministra Finansów. To jest właściwa droga. NIK podaje również kwotę 5.000.000 tys. zł. Jest to poziom, na którym wielkość tych środków powinna być stale utrzymywana. Powinniśmy w większym stopniu uruchomić różne instrumenty, które pozwolą lepiej kierować pomoc do osób, które są bez pracy lub do pracodawców, którzy chcą tworzyć miejsca pracy. Poziom bezrobocia w dalszym ciągu jest bardzo wysoki, na poziomie powyżej 13% – 2 miliony ludzi pozostają bez pracy.

Przechodząc do planów finansowych Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, chciałbym powiedzieć, że mamy podobną sytuację, gdy stan funduszu, o czym mówił pan minister, jest dobry (albo nawet bardzo dobry, bo stan FGŚP na koniec 2013 r. to ponad 4.300.000 tys. zł) a mamy do czynienia z sytuacjami, kiedy niejednokrotnie mała pomoc dla przedsiębiorcy czy firmy pozwoliłaby tę firmę uratować. Tutaj wracamy do dyskusji, którą toczymy z panem ministrem od wielu, wielu lat – czy nie utworzyć z FGŚP instrumentów, które bardziej pomagałyby pracodawcom przy pokonywaniu trudności przejściowych?

Potrzebne zmiany są w ustawie o ochronie miejsc pracy, ale – jeśli dobrze pamiętam dyskusję – środki, które przeznaczaliśmy na ten cel w wysokości 250.000 tys. zł mogły wydawać się zbyt małe, jak również krąg osób, które mogły z tego korzystać okazywał się niewielki z uwagi na zbytnie obłożenie przepisami możliwości korzystania z tej kwoty. Powinniśmy zastanowić się nad tym, w jaki sposób pomagać firmom, które może nie potrzebują aż tak wielkiej pomocy, ale – dzięki wsparciu finansowemu – mogą utrzymać się na rynku. Utrzymujemy w ten sposób miejsca pracy.

Stara zasada mówi, że łatwiej i taniej utrzymać miejsce pracy niż utworzyć miejsce pracy.

Do wykonania planu finansowego FGŚP nie wnoszę uwag, tak więc opinia jest pozytywna.

Jeśli chodzi o całościową ocenę wykonania budżetu w części 31 – Praca, to najwyższa pozycja to są OHP, tam się zmieniają – gospodarstwa przeszły pod urzędy marszałkowskie…

Chcę zwrócić uwagę na jedną rzecz. Mogą to państwo zobaczyć w otrzymanych materiałach. Utrzymuje się bardzo niski poziom pracy w OHP. To jest na poziomie minimalnego wynagrodzenia. Problemem jest fakt, że w tej jednostce poziom płac od wielu lat jest zamrożony. Jest bardzo, bardzo niski.

Jeśli chodzi o program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, jego II etap. To 21.000 tys. zł. Ten program jest dobrze realizowany. Dobrze, że jest to kontynuowane, bo w ciągu tych lat jest MPiPS to praktycznie jedyna instytucja w naszym kraju, która realizuje ten program i robi to skutecznie.

W tym przypadku w stosunku do programu ocena jest pozytywna.

W stosunku do dochodów i wydatków oraz wynagrodzeń opinia również jest pozytywna.

Ocena wykorzystania środków europejskich w ramach tych dwóch programów operacyjnych również jest pozytywna.

Negatywna opinia jest w stosunku do Funduszu Pracy.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

A Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych?

Poseł Stanisław Szwed (PiS):

Pozytywna.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję bardzo.

Proszę, pan dyrektor Szczerbiński, NIK.

Dyrektor departamentu w NIK Jacek Szczerbiński:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, na początek uwaga natury organizacyjnej.

Ponieważ część 83 ma charakter dystrybucyjny to środki rezerwy celowej będę omawiał przy każdej części budżetowej, w których były wykonywane i oceniane przez NIK, bo tam były te środki realizowane. Mówię o tym, odnosząc się do kolejnego punktu, który będziemy omawiali, czyli do części 83.

NIK pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 31 – Praca. Stwierdzone uchybienia nie miały istotnego wpływu na realizację budżetu w tej części. Polegały na błędach formalnych w umowach konkursowych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Nie były także przestrzegane wewnętrzne procedury w zakresie obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych a uwagi o nieprzestrzeganiu tych wewnętrznych procedur dotyczą również części 44 i 63, więc przy omawianiu kolejnych części nie będę tego powtarzał. Omawiamy to w informacji o wynikach kontroli.

W 2013 r. ze środków europejskich MPiPS realizowało zadania w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (mówił o tym pan poseł Szwed) oraz Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013. Realizując je w jednym działaniu i jednym poddziałaniu pełniło rolę instytucji pośredniczącej, natomiast w dwóch poddziałaniach – rolę instytucji pośredniczącej II stopnia, czyli instytucji wdrażającej.

Ministerstwo, jako dysponent III stopnia, nie planowało i nie dokonywało wydatków w ramach budżetu środków europejskich.

NIK pozytywnie oceniła także wykonanie planu finansowego Funduszu Pracy. Podobnie jak w ubiegłym roku, zwróciliśmy uwagę na wysoki stan funduszu przekraczający w ciągu roku 5.000.000 tys. zł, o czym zresztą mówił pan poseł. To jest wskaźnik średnioroczny, czyli co miesiąc na koncie funduszu jest 5.000.000 tys. zł wolnych środków. Stan funduszu zamknął się na koniec roku wartością 6.300.000 tys. zł a rozpoczął ten rok kwotą powyżej 7.000.000 tys. zł.

Przychody zamykają się kwotą lekko powyżej 10.000.000 tys. zł, więc łącznie środki w funduszu wynoszą ponad 17.000.000 tys. zł a wydatki zamykają się wartością 10.700.000 tys. zł.

Krótko mówiąc, co roku na koniec roku, na koncie pozostaje znacząca kwota i NIK zwraca uwagę na sposób planowania wydatków w zakresie związanym z wydawaniem środków publicznych. Jeśli z punktu widzenia polityki konsolidacji finansów publicznych ma to rację bytu, to z punktu widzenia racjonalności wydatkowania środków budżetowych na cele przypisane funduszom celowym, to NIK uważa, że trzymanie co miesiąc tak wysokich środków nie jest wskazane. Należałoby je jakoś zaplanować. Trzymanie tak wysokiej kwoty w celu utrzymania płynności finansowej nie znajduje uzasadnienia, bo jak widać, przy tak zaplanowanych wydatkach fundusz otrzymał ocenę pozytywną, gdyż swoje zadania zrealizował w wysokościach zaplanowanych kwot.

Jak mówimy, utrzymywanie tak wysokiego stanu funduszu budzi naszą wątpliwość.

NIK pozytywnie oceniła również wykonanie planu finansowego FGŚP, ale mamy podobną uwagę, o czym pan poseł też mówił. Jeśli stan funduszu wynosi 4.000.000 tys. zł a wydatki nie przekraczają rocznie 200.000 tys. zł uzasadnienie dla tak wysokich środ-

ków, zwłaszcza w funduszu celowym, który ma celowe zadania ustawowe do wykonania – naszym zdaniem – nie do końca się broni.

Ponadto, jeśli chodzi o FGŚP to – zdaniem NIK – rozwiązania wprowadzone pod koniec 2013 r. ustawą o szczególnych rozwiązaniach dotyczących ochrony miejsc pracy, podobnie jak w okresie poprzednim, pierwsze symptomy ich obecności mogą wskazywać, że działania mogą nie sprawdzać się w praktyce. Z tej kontroli wynika, że mamy świadomość funkcjonowania tego programu. Do końca 2013 r. ze środków w wysokości 200.000 tys. zł przeznaczonych na ten cel skorzystał jeden przedsiębiorca a w pierwszych dwóch czy trzech miesiącach tego roku zaledwie dwudziestu pięciu przedsiębiorców.

Minimalne zainteresowanie przedsiębiorców może wskazywać, być może, na skomplikowane procedury uzyskiwania tych pieniążków, natomiast stwarza to ryzyko niewykorzystania środków zaplanowanych na ten cel a przypominam, że w poprzedniej, trzyletniej perspektywie obowiązywania tej ustawy z 1.000.000 tys. zł FGŚP wykorzystał zaledwie, przepraszam – zwrócił 950.000-960.000 tys. zł. Wykorzystał mniej niż uzyskał na odsetkach z tych pieniędzy ulokowanych na rachunkach bankowych w okresie obowiązywania tej ustawy.

W ramach rezerw celowych, pan poseł i pan minister, wymienili wszystkie programy, pozytywnie oceniliśmy pozytywnie wykorzystanie środków z rezerwy celowej 83, zwłaszcza w zakresie programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, II etap programu, o czym już szczegółowo mówiliśmy.

To wszystkie uwagi, które miała NIK do wykonania części 31.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję bardzo, panie dyrektorze.

Czy ktoś chciałby zabrać głos w dyskusji?

Proszę bardzo, pani poseł Maria Zuba.

Poseł Maria Zuba (PiS):

Chciałabym skierować pytanie do pani minister, widząc tę sytuację, którą omawiał pan poseł Szwed jak i przedstawiciel NIK.

Mamy taką oto sytuację – więcej osób zostało objętych pomocą, na koncie FP pozostały nam znaczne środki finansowe i, niestety, przybyło bezrobotnych. W związku z tym mam pytanie, czy rząd zamierza zagospodarować te środki tak, aby skutecznie zadziałały na rynku pracy i ich działanie skutecznie obniżyło bezrobocie?

Zadajemy sobie pytanie, dlaczego po te pieniądze nie sięgają przedsiębiorcy? Dlaczego z wielkim trudem tworzą nowe miejsca pracy korzystając z tych pieniędzy?

Kiedy rozmawiamy z przedsiębiorcami to oni wyraźnie mówią: „nie mamy perspektywy jeżeli chodzi o inwestycje. W naszej gospodarce sytuacja jest bardzo zmienna, w związku z tym zatrudnienie pracownika i później zagwarantowanie mu pracy przez okres minimum pół roku to jest dla nas duże wyzwanie”.

Nie wiem, ale na czas kryzysu (a nie czarujmy się – ten kryzys trwa – co potwierdza wysoka stopa bezrobocia) powinniśmy uruchomić te środki tak, aby z tych środków udało się uzyskać efekt zmniejszenia bezrobocia.

Czy takie działania są robione, podejmowane?

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję.

Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby zabrać głos w dyskusji?

Nie słyszę.

Proszę zatem pana ministra Jacka Męcinę o odniesienie się do przedstawionych uwag i również pytań.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Jacek Męcina:

Dziękuję bardzo.

Wysoka Komisjo, postaram się odpowiadać w kolejności zadanych pytań.

Na początek chcę podkreślić, że po raz pierwszy wykonanie planu finansowego Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych zostało zaopinio-

wane pozytywnie przez partnerów społecznych i Naczelną Radę Zatrudnienia, co także, w przypadku FP, jest w dużej mierze efektem zrozumienia, że minister pracy nie do końca odpowiada za całą filozofię polityki budżetowej finansów publicznych. Widać, że minister podjął wyraźne działania na rzecz efektywności polityki rynku pracy i stworzenia nowych instrumentów dotyczących efektywności działań.

27 maja weszła w życie nowa ustawa, która wprowadza szereg rozwiązań proefektywnościowych oraz rozwiązań, które są nakierowane na bardziej efektywną aktywizację osób bezrobotnych. Te rozwiązania zostały przygotowane w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi, zwłaszcza z pracodawcami, tak, aby – na przykład – aktywizacja osób 50+ była wreszcie realna.

Chcę też podkreślić, że wysiłkiem ministra pracy jest także sięganie do innych możliwości pozyskiwania środków na aktywizację. Jest to związane, chociażby z planem gwarancji dla młodzieży. Polska była pierwszym krajem UE, który ten plan gwarancji złożył. On jest zatwierdzony. Obecnie czekamy na dodatkowe środki na tę interwencję.

Odnosząc się do szczegółów pytań, wniosków czy wątpliwości chcę podkreślić, że finansowanie zasiłków i świadczeń przedemerytalnych również pokazuje pewne zmiany na rynku pracy.

Jeśli idzie o świadczenia przedemerytalne, to ich wysokość wzrasta. Obowiązek ich finansowania jest wolą ustawodawcy i tak zostało to zapisane, ale chcę podkreślić, że minister pracy konsekwentnie stara się zwiększyć udział środków na aktywizację i już w 2014 r., podkreślając notoryczne zwiększanie tych środków w poszczególnych latach, przynajmniej od 2012 r., myślę, że w tym roku osiągniemy tę pożądaną proporcję, środki na aktywizację będą stanowiły zdecydowanie więcej niż połowa środków wydatkowanych przez FP.

Chcę powiedzieć, że – troszcząc się o efektywne wydatkowanie środków FP, patrząc na cały system urzędów pracy, cały publiczny system zatrudnienia – myślę, że warto podkreślić ten element swoistej gospodarności, dzięki prefinansowaniu środków, co nie jest łatwe, również kontrole nie dostrzegają tego ogromnego wysiłku realizowanego przez publiczne służby zatrudnienia, odzyskujemy ogromne środki do budżetu FP. W 2013 r. stanowiło to 8,3% ogólnych przychodów i można powiedzieć, że metoda, którą stosujemy jest najefektywniejszą metodą w Europie. Oznacza to także podwójny wysiłek urzędów pracy, proszę państwa, które bardzo często są bezpodstawnie krytykowane.

Procedury wydatkowania, czy prefinansowania środków Europejskiego Funduszu Społecznego oznaczają dodatkowe nakłady pracy, bardzo często pracy biurokratycznej, ale dzięki temu stan i kondycja FP jest znacznie lepsza.

Chcę też powiedzieć, że od tego roku uruchamiamy zupełnie nowe podejście, które ma nas przygotować, czyli myślimy perspektywicznie o gospodarowaniu tymi środkami, zdając sobie sprawę z tego, że tak duży poziom finansowania z EFS (Europejskiego Funduszu Społecznego) nie będzie dostępny, uruchamiamy instrumenty odnawialne, to są pożyczki dla młodych ludzi na podejmowanie działalności gospodarczej i pożyczki dla pracodawców na tworzenie nowych miejsc pracy.

Informacja o efektywności jest corocznie publikowana na stronach ministerstwa pracy. Ona jest dostępna (tu mam egzemplarz tego informatora dla pana przewodniczącego Szweda) i ta publikacja pokazuje, że ta efektywność wzrasta.

Proszę państwa, trzeba powiedzieć, że ta efektywność (mówiła o tym pani posłanka Zuba), ta efektywność jest zupełnie uzależniona od rynku pracy. Bardzo często trudno jest wymusić tę efektywność na przedsiębiorcy a zwłaszcza wtedy, kiedy kondycja gospodarki jest gorsza i z tymi realiami, realiami gospodarczymi, również musimy się liczyć.

Wprowadzamy nowe metody liczenia efektywności. Od 2015 r. dzięki tej zmianie pojawi się tzw. końcówka ZUS, która pozwoli na badanie losów zawodowych aktywizowanych osób.

Chcę również powiedzieć, że pracujemy również nad nowymi mechanizmami liczenia efektywności a, od przyszłego roku, wskaźniki efektywności będą decydowały o wielkości środków przyznawanych urzędom pracy na aktywizację. Również o wielkości środków przeznaczonych na dofinansowanie, jak gdyby, kluczowych pracowników.

Co do FGŚP to chciałbym powiedzieć, że na papierze sytuacja wygląda dobrze, bo to jest 4.300.000 tys. zł, natomiast – tak naprawdę – te wolne środki na koncie funduszu to jest 2.700.000 tys. zł. Nie zapominajmy, że ponad 2.000.000 tys. zł to są należności, które fundusz (chciałbym powiedzieć to ostrożnie i odpowiedzialnie), na zrealizowanie których fundusz ma małe szanse, zważywszy na fakt, że są to na ogół podmioty, które często są w stanie upadłości i nie posiadają majątku, który pozwalałby zrealizować te roszczenia FGŚP.

Myślę, i tu również nawiązuję do wystąpienia przedstawiciela NIK, że minister pracy włożył wiele wysiłku w to, aby w ramach obowiązującego systemu prawnego, ta nowa ustawa o ochronie miejsc pracy była bardziej efektywna. Ona weszła w życie tak późno, dlatego że tak długo trwał dialog i konsultacje z partnerami społecznymi i jest rzeczą jasną, że ustawa, która wchodzi w życie 21 listopada i wymaga uruchomienia tych środków w połowie grudnia, nie może inaczej funkcjonować.

Przywołuję tę merytoryczną dyskusję z panem przewodniczącym Szwedem, kiedy zastanawialiśmy się, czy uruchamiać te środki w tej chwili, czy też nie. Mówię o 2013 r. Zdecydowaliśmy o uruchomieniu tych środków ponieważ dzięki temu ten instrument stał się bardziej popularny w 2014 r. i…

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Panie ministrze, z całym szacunkiem, ale to jest osobna dyskusja, to nie przy wykonaniu budżetu.

Prosiłbym, żeby wypowiadać się co do istoty rzeczy.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Jacek Męcina:

W takim razie, co do istoty, przejdę do ostatniego pytania pani posłanki.

Czy rząd zamierza zagospodarować środki FP? Tak. Powiedziałem, że corocznie zwiększamy środki FP na aktywizację, w 2014 r. to jest kwota 5.000.000 tys. zł. Chcę podkreślić, że stopa bezrobocia się zmniejsza. W tej chwili jest na poziomie 12,5% i ta tendencja z całkowitą pewnością utrzyma się do III kwartału.

Oprócz środków na aktywizację, przekazanych tzw. algorytmem, dokonujemy skokowych interwencji. Na początku roku przekazaliśmy urzędom pracy 80.000 tys. zł, dzisiaj przekazaliśmy kolejną kwotę. Było to prawie 160.000 tys. zł na realizację nowych instrumentów, które weszły w życie.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję, panie ministrze.

Jest propozycja do części budżetowej 31 – Praca, by pozytywnie zaopiniować wykonanie budżetu.

Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji?

Nie słyszę, zatem opiniujemy pozytywnie.

Jest również propozycja pana posła Szweda, by pozytywnie zaopiniować wykonanie planu FGŚP.

Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji? Nie słyszę. Zatem głosujemy wykonanie planu FP…

Tu były zastrzeżenia.

Kto z państwa posłów jest za pozytywnym zaopiniowaniem planu finansowego Funduszu Pracy?

Sekretariat proszę o policzenie głosów.

Dziękuję.

Kto jest przeciwny pozytywnej opinii?

Dziękuję.

Czy ktoś z państwa wstrzymał się od głosu?

Nie słyszę.

Proszę o podanie wyników.

Dziękuję.

15 głosów za, 4 głosy przeciwne, nikt nie wstrzymał się od głosu. Zatem pozytywnie opiniujemy plan finansowy FP.

W pkt. 5 w tym bloku – środki z Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 – również jest propozycja pozytywnego zaopiniowania.

Czy jest sprzeciw?

Nie słyszę, zatem pozytywnie opiniujemy.

Wreszcie program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy", II etap, w zakresie zadania 14.2 – Budowa nowoczesnych stosunków pracy i warunków pracy.

Tu również jest propozycja pozytywnej opinii.

Nie słyszę sprzeciwu, zatem uznaję, że także tę część zaopiniowaliśmy pozytywnie.

Dziękuję.

Przechodzimy…

Bardzo proszę, jeszcze pan poseł Szwed.

Poseł Stanisław Szwed (PiS):

Mam prośbę do pana przewodniczącego, jeśli pan przewodniczący będzie koreferentem na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych, oczywiste jest, że tu jest opinia pozytywna, ale proszę, żeby na tej komisji podnieść kwestie związane ze stanem środków FP, które tam sobie, po prostu, leżą.

Z punktu widzenia ministra finansów jest to rozwiązanie korzystne, ale z punktu widzenia ministra pracy zapewne – nie i warto tę kwestię podnieść na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Panie przewodniczący, przyjmuję to zgłoszenie, ale jest jeszcze pani przewodnicząca Maria Zuba, która zapewne będzie koreferentem w komisji finansów i, jak wiem, pani poseł Zuba zawsze bardzo skrupulatnie referuje te wszystkie zastrzeżenia, które były tu zgłoszone.

Przechodzimy do bloku nr 3. Pkt. 7 i 8, część budżetowa 44 – Zabezpieczenie społeczne i środki europejskie w ramach:

– Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,

– Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka,

– Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014.

Pani minister Elżbieta Seredyn referuje wykonanie budżetu w tym zakresie.

Bardzo proszę panią minister Seredyn.

Podsekretarz stanu w MPiPS Elżbieta Seredyn:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo, postaram się w skrócie przedstawić te zagadnienia…

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Pani minister, tak jak pani zasugerowała, są materiały pisemne. One są bardzo szczegółowe i myślę, że jeśli są jakieś kwestie wątpliwe, to one pojawią się w dyskusji.

Proszę o najistotniejsze elementy, na które pani minister chciałby zwrócić uwagę a potem, ewentualnie, podejmiemy dyskusję.

Podsekretarz stanu w MPiPS Elżbieta Seredyn:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, poruszę jedynie kwestie najistotniejsze.

Plan został wykonany w wysokości większej niż zaplanowane w znowelizowanej ustawie budżetowej środki. Było to, mniej więcej, 145% tego, co zostało zaplanowane.

Główną pozycję wpływów stanowił zwrot niewykorzystanych w latach ubiegłych kwot dotacji dokonanych przez PFRON oraz zwroty z tytułu realizacji zadań w ramach programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich oraz Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych.

Jeśli chodzi o wydatki zrealizowane w 2013 r., to w części 44 – Zabezpieczenie społeczne, wynosiły one 821.077 tys. zł.

Jakie zadania zrealizowano w tej części? To, przede wszystkim, dotacja dla PFRON w wysokości 745.360 tys. zł. Oczywiście, finansowanie Programu Operacyjnego Fundusz

Inicjatyw Obywatelskich – ponad 59.000 tys. zł, koszty funkcjonowania urzędu ministra pracy i polityki społecznej – 28.794 tys. zł, koszty utrzymania ogólnokrajowego systemu informatycznego w zakresie pomocy społecznej – ponad 12.000 tys. zł, finansowanie Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych – 39.457 tys. zł.

W części 44 mieści się także wypłata dotacji celowych związanych z realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej, to w 2013 r. kwota ponad 12.000 tys. zł.

Kolejny punkt i kolejne zadanie to wypłata dotacji celowych związanych z realizacją zadań w ramach programu osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie" – to kwota 2.019 tys. zł. Współfinansowanie projektów z udziałem środków europejskich to w 2013 r. kwota zrealizowana na poziomie 4948 tys. zł i realizacja pozostałych zadań na poziomie 1663 tys. zł, w tym opłacenie składki do organizacji międzynarodowej EuroSocial, zadania związane z przeprowadzeniem egzaminów na II stopień specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego oraz nagrody ministra za wybitne osiągnięcia w dziedzinie pomocy społecznej, wydatki związane z finansowaniem Rady Działalności Pożytku Publicznego oraz Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. Do tego dochodzi działalność badawczo-rozwojowa.

Jeśli chodzi o wynagrodzenia to w 2013 r. wyniosły one 18.902 tys. zł (było to trochę więcej niż w 2012 r.)

Budżet środków europejskich to, przede wszystkim, Program Operacyjny Kapitał Ludzki – 37.482 tys. zł, Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – 24.941 tys. zł i tutaj realizacja platformy komunikacyjnej obszaru zabezpieczenia społecznego i Norweski Mechanizm Finansowy na kwotę 8 tys. zł, gdzie realizowany był projekt badań, dotyczący zagadnień związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję, pani minister.

O koreferat proszę pana posła Tadeusza Tomaszewskiego.

Poseł Tadeusz Tomaszewski (SLD):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, po pierwsze – uwaga, że materiał, który został przygotowany jako sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w części 44, moim zdaniem jest przejrzysty, natomiast jeśli chodzi o materiały, które dotyczą programu w zakresie polityki społecznej to po raz pierwszy pokazują one mapę logistyczną, na której widać, ile środków trafiło do danego województwa.

Przed godziną referowałem budżet sportu i tam pokazują nakłady w ciągu ostatnich pięciu lat. To daje pewien pogląd i stąd sugestia, aby przygotowując to sprawozdanie przedstawili państwo taką tabelkę i te słupki. Wtedy byłoby widać określoną tendencję – czy są to działania jednorazowe czy działania systemowe wspomagające określone działania, np. dotyczące pomocy społecznej.

Jak wspomniała pani minister, najwyższa kwota wydatków to są dotacje. Dotacje dla PFRON na aktywizację zawodową niepełnosprawnych oraz zwrotu gminom utraconych dochodów w związku z upustami w podatku dochodowym od nieruchomości i od czynności cywilnoprawnych.

Kolejna uwaga natury systemowej – w ciągu roku zostały zwiększony plan finansowy o ponad 88.000 tys. zł, z czego rzutowały na ten fakt dwa programy: Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, ale także Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych. Gdybyśmy przy projektowaniu budżetu od razu umieścili w nim te środki finansowe, można byłoby lepiej zaplanować środki związane z obsługą tych programów.

Jeśli chodzi o te dwa programy, jeden z nich (ten drugi) dotyczy aktywności osób starszych i jest realizowany od 2012 r. Ten pierwszy program jest starszy. Można powiedzieć, że te programy wspomagają aktywność sektora pozarządowego w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego oraz w aktywizacji osób starszych.

W przypadku Funduszu Inicjatyw Obywatelskich dofinansowano 750 projektów, w drugim przypadku było ich 729.

Chcę zwrócić uwagę Komisji, że do tych dwóch projektów wpływa czterokrotnie więcej wniosków od możliwości ich finansowania. To pokazuje możliwość sektora, jeśli idzie o współudział w realizacji niektórych zadań państwowych, ale z drugiej strony ogromną pracę, którą muszą wykonać ci, którzy są zaangażowani w tę pracę przy realizacji projektów, obróbce programów i wniosków.

NIK przyglądała się tym dwóm programom i można powiedzieć, że wnioski zostały zrealizowane przez resort. Dotyczyły, przede wszystkim, kwestii ewentualnego przekroczenia 10% kiedy można dokonywać zmian w planie finansowym.

Biorąc pod uwagę opinię NIK, która pozytywnie ocenia część 44 oraz pozostałe elementy, wnioskuję o pozytywne zaopiniowanie części 44 i pozostałych elementów…

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

…środków z Unii Europejskiej.

Poseł Tadeusz Tomaszewski (SLD):

Tak, środków z Unii Europejskiej.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję.

Proszę bardzo, pan dyrektor Jacek Szczerbiński, NIK.

D**yrektor departamentu w NIK Jacek Szczerbiński:**

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, w trzystopniowej skali ocen stosowanej przez NIK w kontrolowaniu wykonania budżetu państwa, część 44 uzyskała ocenę środkową, czyli pozytywną ze stwierdzeniem nieprawidłowości.

O pozytywach mówili moi przedmówcy, więc skupię się na tym, co NIK zauważyła w trakcie badania budżetowego.

Nieprawidłowości polegały głównie na przekraczaniu w konkursach ofert Rządowego Programu na rzecz Aktywności Osób Starszych i w Programie Operacyjnym Fundusz Inicjatyw Obywatelskich limitu 10% kwoty dotacji, która może być rozdysponowana na podstawie indywidualnej oceny ministra, która to ocena weryfikuje ekspertów w poprzednim etapie postępowania. Zdaniem NIK, zwiększało to zakres uznaniowości w zakresie udzielania dotacji. W odpowiedzi na wystąpienie, o czym mówił pan poseł, pan minister odniósł się do tego stwierdzenia i podzielił nasz pogląd zapowiadając, że ta nieprawidłowość zostanie wyeliminowana.

Sprawdzimy to przy następnej kontroli budżetowej.

Ponadto stwierdziliśmy niezrealizowanie, lub zrealizowanie nie w pełni, pewnych projektów dofinansowywanych z budżetu środków europejskich. W szczególności dotyczyło to projektu Empatia czyli – platformy komunikacyjnej obszaru zabezpieczenia społecznego. Głośno pisała o tym prasa. Sprawdziliśmy to w ramach kontroli budżetowej.

Naszym zdaniem, powstałe opóźnienia z udostępnieniem danych w ramach tej platformy mogą obciążać budżet ministerstwa dodatkowymi wydatkami, które już nie będą mogły być sfinansowane ze środków Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, realizowanego w poprzedniej perspektywie finansowej.

Krótko mówiąc, program został zrealizowany, ale nie w pierwotnie zaplanowanej kwocie i niezgodnie ze studium wykonalności, które było pierwotnie przyjęte do realizacji. Krótko mówiąc, jest to nie za 63.000 tys. zł, tylko – o ile pamiętam – platforma zbudowana za 45.000 tys. zł. Nie ma kolejnych funkcjonalności w wyniku kolejnych analiz całego projektu realizowanego przez kilka lat. Po kolei „ścinano" niektóre funkcjonalności tego programu, tak że dziś on nie spełnia tego założenia, które legło u podstaw decyzji o jego wdrożeniu.

Cała istota programu Empatia (wbrew temu, co mówi prasa, bo tego nie potwierdziliśmy) nie służy bezdomnym tylko beneficjentom pomocy społecznej. Jest szeroką platformą, która miała umożliwić swobodne i wygodne, przyjazne obywatelowi korzystanie ze wszystkich świadczeń, które można uzyskiwać w ramach systemu pomocy społecznej, poprzez zgłoszenie się, nawet elektroniczne, do ośrodka pomocy społecznej poprzez system, o którym tutaj była mowa, system końcówek ZUS i innych końcówek, które miały powstać i dzięki bezpiecznemu przekazywaniu, transferowi danych pomiędzy poszcze-

gólnymi resortami, ale również jednostkami w ramach pakietu zadań, którym dysponuje minister pracy. *De facto*, pełna obsługa miała następować elektronicznie poprzez wymianę danych pomiędzy różnego rodzaju urzędami.

Na dziś (metodą oględzin sprawdziliśmy to półtora miesiąca temu w dwóch, trzech urzędach) działa to na poziomie złożenia wniosku, czyli działa to elektronicznie, ale porozumieć się z Ministerstwem Finansów, z urzędami pracy, czy porozumieć się z systemem EKSMOoN (Elektronicznym Krajowym Systemem Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności), dotyczącym orzekania o niepełnosprawności, żeby uzyskać wszelkie dane potrzebne do uzyskania świadczenia jest rzeczą niemożliwą.

Krótko mówiąc, budowano coś taniej, ale jest to niefunkcjonalne i taka jest konstatacja NIK w sprawie Empatii. Nie przekroczono prawa, nie przekroczono limitu wydatków, natomiast nie uzyskano tego produktu, który był zaprojektowany na początku działania.

Szczegóły tego procesu opisaliśmy na stronach 28-31 informacji o wynikach kontroli.

Jednocześnie wskazujemy na inne nieprawidłowości w części 44. To są uwagi dotyczące przeprowadzania przetargów w sposób mogący naruszać zasady uczciwej konkurencji, poprzez niewłaściwe formułowanie kryteriów oceny ofert oraz ogłaszanie postępowań przetargowych z opóźnieniem, uniemożliwiającym *de facto* niektórym oferentom przystąpienie do postępowania. Ponadto, niewydawanie świadectw zgodności potwierdzających właściwe funkcjonowanie programów informatycznych nabywanych przez ministerstwo dla jednostek pomocy społecznej, które powinny korzystać z systemów posiadających takie świadectwa.

Sprawę tę opisaliśmy na stronach 30-32 informacji o wynikach kontroli.

Tyle uwag do części 44.

W związku z tym, przy części 44, ocena nie jest pozytywna, tylko pozytywna ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję panu dyrektorowi.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos w dyskusji?

Nie słyszę, zatem przystępujemy do rozstrzygnięcia propozycji koreferenta, by pozytywnie zaopiniować część budżetową 44 – Zabezpieczenie społeczne.

Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji?

Jest sprzeciw, zatem głosujemy.

Kto z pań i panów posłów jest za pozytywną części budżetowej 44 – Zabezpieczenie społeczne?

Dziękuję.

Kto z państwa jest przeciwny pozytywnej opinii?

Dziękuję.

Kto wstrzymał się od głosu?

Proszę o podanie wyniku.

15 głosów za pozytywną opinią, 3 głosy przeciwne, nikt nie wstrzymał się od głosu.

Pozytywnie opiniujemy.

Środki europejskie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014. Tu również jest propozycja pozytywnej opinii.

Czy jest sprzeciw?

Nie słyszę, zatem pozytywnie opiniujemy również tę część.

Dziękuję.

Przechodzimy do bloku nr 4, pkt. 9, część budżetowa 54 – Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Proszę o umożliwienie panu ministrowi Ciechanowskiemu zajęcie miejsca przy mikrofonie.

Chwila przerwy, żeby można było zamienić się miejscami w tej naszej skromnej przestrzeni.

Pana ministra Ciechanowskiego również proszę o wyeksponowanie istoty najważniejszych elementów. Jeśli będą wątpliwości, to pojawią się w koreferatach lub w pytaniach. Chodzi o to, żeby nie powtarzać tego, co dostępne jest w materiałach, które otrzymali posłowie.

Bardzo proszę, pan minister Jan Ciechanowski.

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Ciechanowski:

Bardzo dziękuję.

Panie przewodniczący, szanowna Komisjo, pozwolę sobie pokrótce przedstawić wykonanie budżetu urzędu.

Urząd prowadził postępowania administracyjne. Wydano ponad 8 tys. decyzji i postanowień. Podobnie jak w latach poprzednich, udzielaliśmy pomocy kombatantom. Łączna kwota wyniosła ponad 10.500 tys. zł, w tym 1000 tys. zł został przekazany do rozdysponowania przez Związek Inwalidów Wojennych.

Do urzędu wpłynęło ponad 18 tys. wniosków o udzielenie pomocy społecznej. Urząd realizował zadania w zakresie upamiętniania tradycji walk o niepodległość, organizując i współorganizując liczne uroczystości w kraju i za granicą. Kontynuowaliśmy zadania związane z przyznawaniem orderów, odznaczeń państwowych oraz mianowań na wyższe stopnie wojskowe.

Wykonanie budżetu państwa w części 54 dotyczącej urzędu było przedmiotem kontroli NIK, która pozytywnie oceniła działalność urzędu w zakresie realizacji dochodów i wydatków budżetu urzędu.

Jeśli chodzi o dochody to była to kwota 24 tys. zł. Tak zostało to zaplanowane i wykonane.

Jeśli chodzi o wydatki, zgodnie z ustawą budżetową po nowelizacji, zostały zaplanowane w wysokości 29.677 tys. zł. W ciągu roku minister finansów trzema decyzjami zwiększył wydatki urzędu o kwotę 64 tys. zł. Wykonanie wyniosło 29.614 tys. zł, stanowiło to 99,6% w stosunku do planu po zmianach.

W przedłożonym sprawozdaniu przedstawiliśmy szczegółowe wykonanie dochodów i wydatków.

Jeśli będą jakieś pytania, to bardzo chętnie na nie odpowiem.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję, panie ministrze.

Proszę pana posła Marka Hoka o przedstawienie koreferatu.

Poseł Marek Hok (PO):

Panie przewodniczący, wysoka Komisjo, szczegóły wydatków i dochodów zostały przedstawione w sprawozdaniu przez pana ministra.

Chciałbym przypomnieć, że urząd realizował działania związane z opieką państwa nad weteranami oraz z ofiarami wojny i represji powojennych. Wśród tych zadań najważniejsze to zadania związane z zabezpieczeniem potrzeb materialnych i socjalnych oraz zdrowotnych kombatantów.

Najważniejszą częścią wydatków jest Państwowy Fundusz Kombatantów, o którym mówił pan minister. Środków na pomoc socjalną, oczywiście, zawsze będzie mało. Chciałbym zwrócić uwagę na pewne punkty, o których nie wspomniał pan minister a zostały zauważone w sprawozdaniu. Chodzi o organizację turnusów rehabilitacyjnych dla kombatantów i osób uprawnionych oraz pokrycie kosztów leczenia sanatoryjnego tych kombatantów. Myślę, że jest to bardzo ważne i istotne ze społecznego punktu widzenia.

Mam nadzieję, panie ministrze, że te środki będą się znajdowały i może w większym wymiarze.

Chodzi o organizację turnusów jak i o zwrot kosztów leczenia sanatoryjnego.

Istotnym elementem jest również to, że od wielu lat w szpitalach w naszym kraju realizowany jest program „Szpital przyjazny kombatantom". Jest to program realizowany przez większość samorządów wojewódzkich. W tej chwili już około dwunastu województw uczestniczy w realizacji tego programu, w programie bierze udział około czterystu szpitali. Na ogół są to szpitale „marszałkowskie". Myślę, że nie jest to pomoc

materialna, ale bardzo istotna dla tej grupy oczekujących i myślę, że tu nie tylko po stronie wydatków, ale zaangażowania ludzkiego, po stronie organizatorów ochrony zdrowia leży odpowiedzialność za to, żeby tym programem były objęte wszystkie regiony naszego kraju.

Wnoszę o przyjęcie sprawozdania.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję.

Proszę pana dyrektora Jacka Szczerbińskiego.

Dyrektor departamentu w NIK Jacek Szczerbiński:

NIK pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 54.

Nie wnieśliśmy uwag do realizacji dochodów ani do realizacji wydatków, jednocześnie potwierdziliśmy rzetelność sprawozdań budżetowych składanych przez dysponenta części 54.

Nie zgłosiliśmy uwag również i pozytywnie oceniliśmy wykorzystanie środków rezerwy celowej budżetu państwa w pozycji 30. Została ona przeznaczona na realizację ustawy o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989 i środki z tej rezerwy zostały wykorzystane w całości zgodnie z przeznaczeniem i w prawidłowy sposób.

Więcej uwag nie mam.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję.

Czy ktoś chciałby zabrać głos w dyskusji?

Nie słyszę.

Poddaję zatem pod rozstrzygnięcie.

Jest propozycja opinii pozytywnej. Czy jest propozycja przeciwna?

Nie słyszę.

Przyjmujemy zatem pozytywna opinię do części budżetowej 54 – Urząd do Spraw kombatantów i Osób Represjonowanych.

Dziękuję panu ministrowi Ciechanowskiemu i jego współpracownikom.

Przechodzimy do kolejnych części, przy czym mam propozycję, abyśmy omówili je razem, czyli blok nr 5 pkt. 10, czyli część budżetowa 63 – Rodzina, następnie pkt 11 i 12 części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:

– 852 – Pomoc społeczna

– 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.

Następnie pkt. 12 – programy wieloletnie w zakresie zadania 13.1 – Pomoc i integracja społeczna:

– „Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie" oraz „Pomoc państwa w zakresie dożywiania".

Wreszcie pkt. 13 – część budżetowa 83 – Rezerwy celowe w zakresie poz. 25, 27, 28, 30, 33, 34, 38, 39, 53 i 58.

Bardzo proszę, pani minister Seredyn.

Podsekretarz stanu w MPiPS Elżbieta Seredyn:

Dziękuję bardzo.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisji, część budżetowa 63 – Rodzina, jej główne wydatki stanowiła realizacja resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. To jest kwota 7396 tys. zł. pozostałą kwota w wysokości ponad 5000 tys. zł została przekazana na finansowanie kosztów funkcjonowania urzędu ministra pracy i polityki społecznej a także są to niewielkie wydatki związane z udzieleniem dotacji celowej w wysokości 292 tys. zł.

Wynagrodzenia tej części budżetowej to kwota 3050 tys. zł.

Jeśli chodzi o wykonanie planu to zostało zrealizowane na poziomie 99,1% – to jest część 63.

Przechodzę do części 85, czyli budżety wojewodów. Zacznę od wykonania planu na poziomie 97,6%. Takie były wydatki w 2013 r. Jest to kwota 14.157.097 tys. zł. Pozwolę sobie wymienić podstawowe zadania. Są to: świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Są to również składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenia rodzinne.

Zadania z zakresu pomocy społecznej to wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej, rządowy program wspierania niektórych osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne (tutaj mówimy o rządowym „programie 200 zł").

Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej to wydatki w wysokości 167.139 tys. zł, co stanowi 90% wykonania budżetu. W tych wydatkach znajdowała się realizacja Resortowego Programu Maluch, czyli realizacja ustawy o opiece nad dzieckiem do lat trzech. Kwota wydana na ten cel w 2013 r. to 80.090 tys. zł.

Kolejna ważna kwestia wynikająca z tej ustawy to tworzenie i utrzymanie klubów dziecięcych. Tutaj w 2013 r. wydaliśmy 1744 tys. zł

Tworzenie miejsc opieki nad dzieckiem u opiekuna domowego to 503 tys. zł.

Pozostałe wydatki to 84.9802 tys. zł, w tym finansowanie zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności oraz działalność komisji wojewódzkich ds. służby zastępczej.

Przechodzę do omówienia „Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie", który w 2013 r. realizowany był za pomocą środków zaplanowanych w budżecie. Wydatki na ten cel to 17.253 tys. zł. Wydatkowano budżet na poziomie 99%.

O tym mówię krótko, jeśli będą pytania – odpowiem.

Kolejne zadanie realizowane w ramach rezerwy celowej 28 to wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przeznaczona na to kwota, wspominałam o tym w części 44, to 2917 tys. zł.

Kolejne zadanie to realizacja programu wieloletniego – „Pomoc państwa w zakresie dożywiania". Zaplanowano na to coroczne środki w wysokości 550.000 tys. zł. W 2013 r. było to 553.331 tys. zł i była to realizacja na poziomie 99,7% planu.

Teraz – rezerwy celowe. W pozycji 25 to, przede wszystkim, finansowanie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 32.000 tys. zł, dofinansowanie wypłat zasiłków okresowych w części gwarantowanej z budżetu państwa – 408.206 tys. zł, wypłata zasiłków stałych ponad 136.000 tys. zł, dofinansowanie opłacanie przez gminy składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, wypłata zasiłków celowych a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom. Realizacja przez gminy zadań z zakresu administracji rządowej, w tym: świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych na kwotę 5526 tys. zł. Kwestia ostatnia, realizacja rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne. W 2013 r. wydatki na ten cel wyniosły 178.886 tys. zł.

W rezerwie celowej w pozycji 33 zostały ujęte środki na realizację Rządowego Programu na rzecz Aktywności Osób Starszych w kwocie 25.000 tys. zł, z których uruchomiono 24.996 tys. zł.

Kolejna pozycja to pozycja 34 rezerwy celowej. To środki na uzupełnienie dotacji celowych na realizację świadczeń rodzinnych. Plan rezerwy był skalkulowany na poziomie 694.000 tys. zł, uruchomiono kwotę 643.762 tys. zł, co stanowi 91% planu.

Kolejna rezerwa, pozycja 38 – środki na finansowanie zadań realizowanych przez zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności. Tu środki zostały rozdysponowane w 100%, było to 6896 tys. zł.

Pozycja 39 – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Plan wynosił 60.000 tys. zł, wykorzystano 59.054 tys. zł, co stanowi 98,4% planu.

Pozycja 53 to środki na dofinansowanie i finansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Plan wynosił 62.500 tys. zł, rozdysponowano 61.047 tys. zł. Te środki przeznaczono, przede wszystkim, na realizację i prowadzenie zadań związanych z ośrodkami adopcyjnymi, których zadania realizuje marszałek województwa, finansowanie resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, dofinansowanie działań zmierzających do podnoszenia standardów placówek

wsparcia dziennego, finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w placówkach opiekuńczo -wychowawczych oraz finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w rodzinach zastępczych.

Rezerwa 58, ostatnia, to rezerwa, która w 2013 r. wynosiła 101.000 tys. zł i te pieniądze zostały rozdysponowane w 100% – zostały przeznaczone na realizację Resortowego Programu Maluch.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję, pani minister.

O koreferat proszę pana posła Krzysztofa Michałkiewicza.

Poseł Krzysztof Michałkiewicz (PiS):

Jestem pod wrażeniem szybkości omówienia tej części budżetu.

Z pewnością jest to związane z tym, że większość tych zadań realizują w tej chwili samorządy, ale nie zmienia to faktu, że rozmawiamy o wielu zadaniach i o całkiem dużych kwotach.

Jeśli chodzi o sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w części 63 – Rodzina to, faktycznie, dochody są tutaj minimalne. Wykonanie wynosiło 20 tys. zł i, tak naprawdę, były to głównie zwroty dotacji celowych i tutaj trudno o czymś mówić.

Jeśli chodzi o administrację publiczną to dochody również były minimalne, natomiast – jeśli chodzi o wydatki – to trzeba zwrócić uwagę, że wydatki zostały zaplanowane w wysokości 13.504 tys. zł, zmiany w planie wydatków, o 207 tys. zł, dokonano w ciągu 2013 r. W wyniku tych zmian wydatki budżetowe wyniosły 13.715 tys. zł i zostały wykonane na poziomie 96%.

Jeśli chodzi o realizację wydatków i poziom wykonania to brak pełnej realizacji wydatków był spowodowany modyfikacją w 2012 r. systemu teleinformatycznego do opracowania sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. To zadanie zostało zrealizowane w 2012 r., natomiast oprócz zadań administracji publicznej mamy także rozdział poświęcony pozostałej działalności.

W tym rozdziale były dotacje celowe oraz współfinansowanie projektów Unii Europejskiej. Po zmianach plan wynosił 550 tys. zł, po zmianach plan wyniósł 402 tys. zł a wykonane wydatki w tym rozdziale wyniosły 375 tys. zł czyli tylko 68,2% ustawy budżetowej i 93,3% planu po zmianach. Związane to było z priorytetem, który ministerstwo przyjęło na 2013 r., to było działanie polegające na aktywizacji zawodowej kobiet powracających na rynek pracy po urlopach macierzyńskich, wychowawczych lub po okresie opieki nad osobami zależnymi. Realizowany był projekt, który został zrealizowany w ośmiu województwach, rozumiem, że był realizowany przez ministerstwo, stąd nie wszystkie województwa włączyły się do realizacji i popularyzacji tego programu.

W moim województwie urząd wojewódzki nie wiedział, że taki program istniał…

Drugie zadanie w ramach pozostałej działalności, to były zadania współfinansowania projektów Unii Europejskiej w kwocie 48 tys. zł, zadania związane z tym priorytetem ministerstwa, kiedy był realizowany program „Równość kobiet i mężczyzn w podejmowaniu decyzji ekonomicznych – narzędziem zmiany społecznej". Niepełne wykonanie tego, dla odmiany, projektu wynikało z opóźnienia ze strony Komisji Europejskiej a, tak naprawdę, chodziło o to, że umowa na realizację grantu została podpisana dopiero 15 października 2013 r. i część zadań tego projektu przesunięto na 2014 r.

Jeśli chodzi o dział Pomoc społeczna to pieniądze były głównie przeznaczone na rodziny zastępcze. W ramach tego zadania realizowano program wspierania rodziny i pieczy zastępczej pod nazwą program Asystent rodziny i Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Program został zrealizowany w 94,8% i na pewno był bardzo istotny i ważny.

Część gmin dokonała zwrotów i zdecydowała o rezygnacji z projektów, ale – tak naprawdę – przy ilości 278 projektów te 6 rezygnacji było niewielkim procentem. Można się zastanawiać, bo jest też tabelka, którym województwom ile kwot przyznano na ten program i, niestety, tam gdzie samorządy wojewódzkie są biedne, przeważnie dostają w ramach tego programu niewielkie dotacje. Województwo podlaskie dostało 3% ogółu

dotacji, kujawsko-pomorskie – 3%, świętokrzyskie – 2%, podkarpackie – 4% i lubelskie – 4%, natomiast takie pomorskie dostało 13%, czy dolnośląskie – 10%.

Nie wiem, czy to tylko wynika z potrzeb, czy także z możliwości uczestniczenia samorządów w tym programie.

Mamy także rozdział – pozostała działalność. Nie planowano tutaj wydatków. W trakcie roku zostały przeniesione wydatki w kwocie 508 tys. zł celem zapewnienia środków finansowych na zapewnienie aplikacji informatycznych, służących do przetwarzania danych w zakresie realizacji ustawowych zadań w obszarze polityki rodzinnej. To, że nie zaplanowano wydatków jest częściowo uzasadnione z tego względu, że za środki przeznaczone dokonano także dodania funkcjonalności umożliwiającej realizację zadań z zakresu ustawy o opiece nad dziećmi do lat trzech, z 4 lutego 2011 r.

Jeśli chodzi o część Rodzina to nie mam specjalnych uwag i uważam, że Komisja może zaopiniować wykonanie budżetu jako pozytywne.

Jeśli chodzi o budżety wojewodów w części 85, dział – Pomoc społeczna, rozdział – Świadczenia rodzinne, to tutaj mamy do czynienia z bardzo dużymi pieniędzmi. Przypomnę, że plan wydatków na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2013 r. według ustawy budżetowej dotyczył kwoty 9.622.300 tys. zł, natomiast był o 29.000 tys. zł mniejszy niż wynosiło wykonanie budżetu w 2012 r. i, oczywiście, był zmieniony w trakcie roku budżetowego na zapotrzebowanie zgłoszone przez wojewodów. Plan ,po zmianach w budżetach wojewodów wyniósł 9.769.598 tys. zł. Wykonanie tych wydatków nastąpiło w 97% planu po zmianach. Ono jest tam jakoś uzasadnione z tego względu, że w 2012 r. nastąpiły zmiany w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Zaczęto m. in. inaczej liczyć dochód z hektara przeliczeniowego, zmieniły się zasady przyznawania świadczeń pielęgnacyjnych. Stąd trudności we właściwym oszacowaniu przez gminy potrzeb środków finansowych.

W tej części budżetu znajduje się jedna rzecz, o której warto powiedzieć.

Pani minister, omawiając rezerwy, wspomniała, że jedna z rezerw została wykonana w 100%, to znaczy – w 100% została przekazana, natomiast z wykonaniem były ogromne problemy. W części 85/02-32 budżetu wojewodów, dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej mamy rozdział pod tytułem – Żłobki. Plan według ustawy budżetowej wynosił 0 zł, po zasileniu budżetu wojewodów środkami rezerwy celowej – pozycja 58, plan po zmianach wyniósł 87.090 tys. zł, natomiast wykonanie wydatków wyniosło 80.090 tys. zł, co stanowiło 92% planu po zmianach. Środki te zostały przeznaczone na realizację resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – Maluch i, niestety, z realizacją tego było bardzo różnie.

W ramach tej części programu Maluch, beneficjenci programu zadeklarowali utworzenie w żłobkach w trakcie całego roku 3209 nowych miejsc opieki, natomiast faktyczna realizacja tych deklaracji wyniosła 2613 miejsc.

Rozdział 85306 – Kluby dziecięce – także środki finansowe zostały z zera, po zmianach, zwiększone do kwoty 1744 tys. zł i ….do kwoty 2165 tys. zł, wykonanie wynosiło 1744 tys. zł i stanowiło 80% planu po zmianach, natomiast rozdział 85307 – Dzienni opiekunowie, plan – według ustawy budżetowej – wynosił zero, po zmianach wyniósł 10.277 tys. zł i wykonanie wydatków stanowiło 4,9% planu po zmianach.

Mówię o tym nie tylko, że wykonanie jest około 5%, ale także w sprawozdaniu mamy wytłumaczenie, skąd takie problemy. Okazuje się, że był krótki okres realizacji zadań z tego względu, że umowy o organizacji nowych miejsc opieki u dziennych opiekunów można było podpisywać w okresie październik-listopad i były związane z tym problemy, jeśli chodzi o warunki udzielania dotacji i zabezpieczenia dotacji.

Wydaje mi się, że warto byłoby poświęcić trochę uwagi na ten problem, z tego względu, że problem uruchamiania, z jednej strony, przechodząc już do rezerw, dobrze, że w pomocy społecznej, w zabezpieczeniu społecznym, w dziale Rodzina jest sporo rezerw, bo daje to możliwość elastycznego reagowania na potrzeby w trakcie roku. Natomiast zbyt późne uruchamianie rezerw powoduje, że dotacje dochodzą zbyt późno do samorządu, że programy są realizowane w bardzo krótkim okresie w końcówce roku i efektywność tego jest na pewno niewystarczająca.

W związku z tym programem Maluch, który przynosi wstyd w realizacji tej części budżetu, chciałem negatywnie zaopiniować tą część budżetową, czyli wykonanie budżetu za rok 2013 w części budżety wojewodów – 85/02-32.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję panu posłowi i bardzo proszę pana dyrektora Szczerbińskiego o przedstawienie opinii NIK.

Dyrektor departamentu w NIK Jacek Szczerbiński:

Panie przewodniczący, panie posłanki, panowie posłowie, NIK pozytywnie, ale z zastrzeżeniami opisanymi w informacji o wynikach kontroli oceniła wykonanie budżetu w części 63 – Rodzina.

Stwierdziliśmy nieprawidłowości, które dotyczyły m. in. niedopełnienia obowiązku bezzwłocznego przekazania ogłoszenia o udzieleniu zamówienia publicznego Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich celem opublikowania w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Stwierdziliśmy też przypadki uchybień polegających na nieprzestrzeganiu wewnętrznych zasad w zakresie obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych.

Ponadto, od części pracowników odbywających zagraniczne podróże służbowe, nie wyegzekwowano właściwego rozliczenia się z kosztów tych podróży.

Odnosząc się do kwestii wykorzystania rezerw celowych budżetu państwa z części 28 – Środki na finansowanie lub dofinansowanie zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz finansowanie programu Przeciwdziałania przemocy w rodzinie, chciałbym uprzejmie poinformować, że NIK nie zgłosiła uwag do sposobu wykorzystania tych środków przez ministra.

Jeśli chodzi o budżety wojewodów to NIK nie formułowała oceny wykonania budżetu państwa w części 85, ponieważ dokonała kontroli szesnastu wojewodów i każdy uzyskał indywidualną ocenę wykonania budżetu w tej części, która przypadała na dane województwo. W związku z tym, ocena nie jest prostą sumą wszystkich ocen skierowanych do tych wojewodów, a tym bardziej w zakresie, nad którym obradujemy aktualnie na posiedzeniu Komisji, ponieważ rozpatrujemy to w układzie działowym i tylko w dwóch działach. W związku z tym, nie jest to wykonanie całego budżetu, ani wykonanie nawet większości zadań. To jest jedna z części, która interesuje szacowną Komisję i, w związku z tym, postaram odnieść się nie do poziomu wydatków czy dochodów, o czym była już tu mowa, natomiast chciałbym zwrócić uwagę na rzeczy, o których NIK mówiła w poprzednich latach.

Jedna z rzeczy, która w dziale 852, realizowanym przez wojewodów, jest istotna, to jest kwestia wzrostu zaległości z tytułu egzekucji należności ze świadczeń alimentacyjnych. Mamy świadomość, że zarówno wyższe przychody uzyskane przez wojewodów w tym dziale, wiążą się z brakiem, tak naprawdę, realnej możliwości faktycznego zaplanowania przychodów w tym zakresie, ponieważ nie da się zaplanować egzekucji należności, co z kolei wychodzi przy wzroście kwot, które są do wyegzekwowania i nieskuteczności działań egzekucyjnych podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, które to jednostki samorządu terytorialnego realizują to zadanie w postaci zadania zleconego przez wojewodów.

Jeśli od paru lat pokazujemy naprawdę znaczący wzrost a w roku 2013 zaległości z tytułu świadczeń alimentacyjnych wyniosły prawie 6.000.000 tys. zł, to jest ogromna kwota i widać, że gminy nie dają sobie z tym rady.

NIK postuluje, aby Wysoka Izba lub minister rozpoczął monitoring tego procesu, czy rozpoczęte działania, które zostały nakierowane na przekazanie tego zadania w postaci zadania zleconego do gmin mają sens, bo widać, że gminy nie są w stanie tego zrealizować.

De facto należności z tytułu egzekucji alimentacyjnych nie są faktycznie realizowane. To jest 6.000.000 tys. zł, które nie jest odzyskiwane do budżetu i Wysokiej Komisji chcieliśmy na to w szczególny sposób zwrócić uwagę w dziale 852.

Wydatki wyniosły, tak jak już mówił pan poseł koreferent, 14.200.000 tys. zł i najwyższy udział miały w nich świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Warto wspomnieć, że te wydatki

w postaci wypłat świadczeń rodzinnych w ciągu roku uzyskało ponad 1,9 mln rodzin, którym łącznie wypłacono 55 mln świadczeń, których przeciętna wysokość wynosiła 134 zł, natomiast wsparcia w postaci wypłat z funduszu alimentacyjnego uzyskało 217 tys. rodzin, którym wypłacono 4 mln świadczeń w przeciętnej wysokości 362 zł a wsparcie, w postaci zasiłków stałych, otrzymywało 207 tys. rodzin a zasiłków okresowych – 536 tys. osób.

Jeśli chodzi o dział 853 to dochody uzyskano w skali większej niż planowano. Nie są to znaczące kwoty, to jest 274 tys. zł w skali wszystkich województw. Źródłem dochodów były zwroty z dotacji ze środków europejskich, z programów, w których te środki wykorzystano niezgodnie z przeznaczeniem, natomiast wydatki na poziomie 193.000 tys. zł zostały realizowane w różnych zadaniach, o czym mówił przed chwilą pan poseł.

NIK zwróciła uwagę, w tym akurat dziale 853 – Pozostałe zadania pomocy społecznej u wojewody mazowieckiego na zadania realizowane w okresie 2009-2013 w ramach polityki emigracyjnej Polski w odniesieniu do cudzoziemców deklarujących polskie pochodzenie. Wnosiliśmy do wojewody mazowieckiego o usprawnienie przekazywania jednostkom samorządu terytorialnego środków finansowych z budżetu państwa przeznaczonych na pomoc repatriantom, bo tu była bardzo poważna blokada tych środków. Wnosiliśmy też o usprawnienie obiegu dokumentów w sprawach dotyczących repatriantów, to jest jedno z zadań, o których pan poseł tutaj nie wspominał.

Jeśli chodzi o rezerwy celowe, mówiłem o tym przy realizacji innych części budżetowych i zarówno w tych częściach, o których mówiłem, jak i w pozycjach: 6, 25, 27, 34, 38, 53 oraz 58, które były prezentowane przez panią minister Seredyn i przez pana posła, nie zgłaszamy uwag do rozdysponowania rezerw. Zmiany przeznaczenia i tworzenie nowych rezerw były zgodne z art. 140 ustawy o finansach publicznych. Wnioski dysponentów o uruchomienie rezerw i zmianę przeznaczenia były analizowane rzetelnie. Decyzje Ministra Finansów w tej sprawie były podejmowane bez zbędnej zwłoki. Minister pracy w zakresie, w którym koordynował i monitorował za pośrednictwem wojewodów realizację poszczególnych programów, w tym wieloletniego programu Pomoc państwa w zakresie dożywiania – zdaniem NIK – zadania te realizuje w sposób prawidłowy.

To tyle, panie przewodniczący.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję.

Czy ktoś chciałby zabrać głos w dyskusji?

Proszę bardzo, pan poseł Szwed.

Poseł Stanisław Szwed (PiS):

Proszę panią minister o wyjaśnienie.

Mam załącznik nr 5 i nr 13 – dotacje celowe dla powiatów i dofinansowanie wypłat dodatku 250 zł dla pracowników socjalnych. Jest duża różnica pomiędzy poszczególnymi województwami. Z czego to wynika? Pewne województwo ma ponad 2000%,a inne ma 50%. Czym jest to podyktowane?

Proszę panią minister o wyjaśnienie.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję.

Kto jeszcze? Czy ktoś chce zabrać głos w dyskusji?

Nie słyszę.

Przepraszam, jeszcze pani poseł Zuba.

Poseł Maria Zuba (PiS):

Odnośnie rodzin zastępczych, ta mapa, która pokazuje w jaki sposób lokowane były środki w poszczególnych województwach, tu kolega poseł już podkreślał, że tak się składa, że tam gdzie jest bieda, gdzie jest duży procent ubóstwa, tych środków jest mniej niż w województwach bogatszych.

Pani minister skomentowała to brakiem aktywności samorządu, ale moje pytanie: jakie przez państwo, przez ministerstwo były podejmowane działania? Czy organizowano

jakieś spotkania, konferencje w terenie i rozmawiano na ten temat, tak żeby przebić się z tą informacją o potrzebie korzystania z tych środków finansowych? Czy zostało to pozostawione samo sobie?

Odnośnie zaległości funduszu świadczeń alimentacyjnych to niedawno otrzymałam odpowiedź na ten temat od pani minister. Myślę, że pani minister przekaże tę informację w całości. Mówię o planach ministerstwa.

Mam nadzieję, że taki kierunek będzie realizowany, bo dalsze zadłużanie państwa z tego tytułu jest bezcelowe i uważam, że trzeba podjąć bardzo szybką decyzję, wprowadzić zmiany i odciążyć budżet, bo jednak egzekucja administracyjna jest nieskuteczna i powinniśmy mieć tego świadomość.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję.

Poinformuję, że oddzielne posiedzenie poświęcone będzie kwestii alimentów. Mamy informację Ministerstwa Sprawiedliwości. Dokładnie tak, jak pyta pani poseł, czekamy na zwykły raport ministerstwa pracy, który jest sporządzany na koniec czerwca i dlatego, być może jeszcze przed przerwą sierpniową, będziemy dyskutować o kwestii alimentów na posiedzeniu Komisji.

Proszę panią minister o odniesienie się do tych pytań.

Podsekretarz stanu w MPiPS Elżbieta Seredyn:

Dziękuję bardzo.

Pierwsza uwaga o dofinansowaniu wypłat dodatku 250 zł dla pracowników socjalnych zatrudnionych w Domach Pomocy Społecznej. Rozumiem, że pan poseł pyta o ten dodatek?

Pozwolę sobie wyjaśnić, że wypłata tych środków odbywa się w porozumieniu z wojewodami, którzy zbierają od swoich starostów powiatowych zapotrzebowanie na te środki i na takiej zasadzie my je przekazujemy, tj. na podstawie zgłoszeń dokonanych przez wojewodów i dlatego jest tak duża różnica, bo wynika z zapotrzebowania wynikającego z województw.

Króciutko…

Druga uwaga dotycząca realizacji zadań związanych z pieczą zastępczą, w tym zatrudniania asystentów rodzinnych w samorządach gminnych a także koordynatorów systemu pieczy zastępczej – te środki są wydawane wspierając zadania, które są realizowane przez samorządy gminne i powiatowe i wiem, że proporcja udzielanych dotacji wynika ze zgłaszanego przez samorządy powiatowe zapotrzebowania.

Chcę powiedzieć, że prowadzimy szeroką kampanię reklamową dla tych pieniędzy. Jeśli chodzi o początek realizacji ustawy to chcę powiedzieć, że zainteresowanie tymi środkami nie było aż tak duże, jak jest w tej chwili. W tej chwili samorządowcy widzą efekty realizacji działań asystentów rodzinnych i koordynatorów systemu pieczy zastępczej. Dlatego też corocznie spotykamy się z urzędami wojewódzkimi, które przez wydziały polityki społecznej dokonują szeregu procesów kontrolnych nad systemem pieczy zastępczej i wtedy, za pośrednictwem pracowników wydziałów polityki społecznej urzędów wojewódzkich, przekazujemy tę informację i zachęcamy do przekazywania szerszej informacji w swoich powiatach i tak to się dzieje.

Mam świadomość, że tych pieniędzy pewnie byłoby więcej i byłyby słusznie wydane. W kontekście ostatnich wydarzeń wiemy, że koordynator pieczy zastępczej jest bardzo słuszną i zasadną funkcją, która to sprawuje rolę takiego przyjaciela rodziny i pewnie takich koordynatorów przydałoby się więcej.

Chcę powiedzieć, że od przyszłego roku ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mówi o tym, że każda rodzina może złożyć wniosek i takiego koordynatora otrzymać, ale także asystent rodzinny będzie wspierał rodziny. Nie w takiej ilości, jak dziś. Ta liczba będzie zdecydowanie mniejsza, na poziomie 15-20 rodzin.

Z całą pewnością wiedza o tych środkach będzie przekazywana i przez nas propagowana.

Prośbę pani poseł biorę głęboko do serca i będziemy starać się zainteresować powiaty i gminy tymi środkami, którymi będziemy dysponować w przyszłym roku.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję.

Przystępujemy do zaopiniowania tych części budżetowych.

Jak rozumiem – i proszę pana posła Michałkiewicza o weryfikację – do części budżetowej 63 jest propozycja pozytywnej opinii? Tak?

Poseł Krzysztof Michałkiewicz (PiS):

Tak.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji?

Nie słyszę, zatem tę część budżetową opiniujemy pozytywnie.

Część budżetowa 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:

852 – Pomoc społeczna,

853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.

Jaka tu jest propozycja?

Poseł Krzysztof Michałkiewicz (PiS):

Ze względu na program Maluch uważam, że nie możemy pozytywnie zaopiniować…

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

…czyli poddajemy pod głosowanie.

Poddaję pod głosowanie pkt 11 – część budżetowa 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:

– 852 – Pomoc społeczna,

– 853 – Pozostałe zadania w zakresie Polityki społecznej.

Kto jest za pozytywną opinią?

Proszę o podniesienie ręki.

Dziękuję.

Kto jest przeciwny pozytywnej opinii?

Dziękuję.

Czy ktoś wstrzymał się od głosu?

Nie widzę.

Proszę o podanie wyniku.

Dziękuję.

13 głosów za, 3 głosy przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu.

Opiniujemy pozytywnie.

Pkt. 12 – programy wieloletnie w zakresie zadania 13.1 W – Pomoc i integracja społeczna:

– „Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”,

– „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Jaka jest propozycja?

Poseł Krzysztof Michałkiewicz (PiS):

Opinia pozytywna.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Jest propozycja pozytywnego zaopiniowania.

Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji?

Nie słyszę, zatem pozytywnie opiniujemy tę część.

Część 13 – część budżetowa 83 – rezerwy celowe w zakresie poz. 25, 27, 28, 30, 33, 34, 38, 39, 53, 58.

Poseł Krzysztof Michałkiewicz (PiS):

Pozytywnie.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Pozytywnie.

Kto z państwa jest przeciwny pozytywnej opinii?

Nie słyszę, zatem przyjęli śmy pozytywną ocenę do części budżetowej 83.

Dziękuję bardzo.

Przechodzimy do bloku nr 8 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Część osób może już opuścić salę, dziękujemy pani minister Seredyn i jej współpracownikom.

Szanowni państwo, informacja organizacyjna. Obecnie jest przerwa w posiedzeniu Sejmu. Obrady będą wznowione o godz. 19.30. Będzie wystąpienie premiera, dlatego proponuję, abyśmy około godz. 19.20 zrobili przerwę na wystąpienie premiera a po tym wystąpieniu będziemy kończyć rozpatrywanie wykonania budżetu.

Zatem blok nr 8. Czy są przedstawiciele KRUS? Gdzie są? Gdzieś daleko? Są obok? Gdzieś nam pani prezes zniknęła.

Prosimy tutaj.

Szanowni państwo, blok nr 8, część budżetowa 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Pkt 15 – plan finansowy Funduszu Emerytalno-Rentowego KRUS, pkt 16 – plan finansowy Funduszu Prewencji i Rehabilitacji KRUS oraz pkt 17 – plan finansowy Funduszu Administracyjnego KRUS.

Bardzo proszę panią wiceprezes Pszczółkowską o przedstawienie najważniejszych elementów, by nie powtarzać materiałów, które dostaliśmy w formie pisemnej. Bardzo o to proszę.

Dziękuję.

Zastępca prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Janina Pszczółkowska:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, króciutko.

Informacja z wykonania planu rzeczowo-finansowego za 2013 r.

Wykonanie budżetu w części 72 – jeżeli chodzi o wykonanie wydatków w tej części, to Kasa zrealizowała je na poziomie 99,8% planu. Jak zwykle, najważniejszą częścią tych wydatków stanowią wydatki w dziale 753 – obowiązkowe ubezpieczenie społeczne przeznaczone na Fundusz Emerytalno-Rentowy, Fundusz Prewencji i Rehabilitacji oraz świadczenia zlecone do wypłaty.

Jeżeli chodzi o Fundusz Emerytalno-Rentowy to przychody wyniosły 17.446.206 tys. zł i stanowiły 99,8% planu. W 2013 r. na Fundusz Emerytalno-Rentowy składki płaciło średnio 1460 tys. ubezpieczonych, świadczenia pobierało średniomiesięcznie 1246 tys. świadczeniobiorców.

Przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe wypłacone w 2013 r. wyniosło 969,61 zł i było wyższe o 7,4% w stosunku do 2012 r.

W wydatkach funduszy największy udział miały wypłaty rent i emerytur rolnych. Stanowiły one 82,5% ogólnych wydatków funduszu. Ponadto, wypłacano zasiłki pogrzebowe w liczbie 55 tys. a, poza świadczeniami wynikającymi z ubezpieczenia społecznego rolników, fundusz realizował również wydatki na ubezpieczenie zdrowotne rolników, wpłacane do Narodowego Funduszu Zdrowia.

Jeżeli chodzi o Fundusz Prewencji i Rehabilitacji to przychody tego funduszu wynosiły 33.638 tys. zł. Koszty wynosiły 33.723 tys. zł i stanowiły 98,8% planu. Były niższe w stosunku do 2012 r. o 4,3%. W 2013 r. rehabilitacji zdrowotnej, sanatoryjnej i ambulatoryjnej, poddano 13.224 rolników oraz 1222 dzieci. Działania prewencyjno-rehabilitacyjne są najbardziej efektywne, jeżeli chodzi o ograniczanie w przyszłości wypłat świadczeń rentowych. Tak, jak zauważyliśmy, na przestrzeni wszystkich lat,od kiedy prowadzimy rehabilitację, to około 80% rolników po roku od momentu odbycia rehabilitacji nie składa wniosków oświadczenia rentowe, więc jest to skutek pozytywny finansowo, jeśli chodzi o finanse publiczne i wydatki z tego tytułu.

Jeżeli chodzi o Fundusz Administracyjny to przychody bieżące tego funduszu wyniosły 590.688 tys. zł. Podstawową pozycją przychodów był odpis z Funduszu Emerytalno-Rentowego na poziomie 77,1% łącznych przychodów. Koszty Funduszu Administracyjnego wynosiły 573.728 tys. zł i stanowiły 96,1% jeżeli chodzi o odniesienie do planu. Przeznaczone były głównie na wynagrodzenia pracowników, stanowiło to 58,6% łącznych wydatków, opłaty pocztowe, usługi informatyczne. I to jest najważniejsze. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie pracownika KRUS, łącznie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym, to wyniosło ono 3657 zł i było niższe w stosunku do 2012 r. o 0,79%.

Jeżeli chodzi o podsumowanie i tendencje. Liczba emerytów i rencistów sukcesywnie spada. W tej chwili jest to 1246 tys. osób i jest to liczba znacząco niższa od liczby ubezpieczonych. Powiedziałabym, że jest to zjawisko korzystne dla ubezpieczenia społecznego, dla Funduszu Emerytalno-Rentowego. Niemniej jednak, na pewno niekorzystne, że jest ta liczba spadająca.

Składka do NFZ przekazywana jest terminowo i realizuje plan na poziomie 99,4%. Zatrudnienie w Kasie jest na stałym poziomie. Wynosi 6072,6 etatu. Przeciętne wynagrodzenie, tak jak mówiłam, wyniosło 3.657 zł. Było niższe w stosunku do 2012 r. o 0,79%.

Myślę, że w 2013 r. zadania były wykonane tak, jak oceniła to NIK.

Bardzo dziękujemy za przeprowadzoną kontrolę i prosimy o pozytywną ocenę jeżeli chodzi o wykonanie Funduszu Emerytalno-Rentowego i Funduszu Prewencji i Funduszu Administracji oraz działalność Kasy.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Magdalena Kochan (PO):

Dziękuję bardzo, pani prezes.

Proszę o zabranie głosu koreferenta pana posła Piotra Walkowskiego.

Poseł Piotr Walkowski (PSL):

Szanowni państwo, moja wypowiedź będzie podzielona na dwie części, ponieważ oprócz Komisji Polityki Społecznej i Rodziny reprezentuję również Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W związku z tym postaram się mówić krótko, choć na ten temat należałoby dużo powiedzieć.

Kwestie przedstawione w liczbach, związane z Funduszem Emerytalno-Rentowym, pokazują zmiany zachodzące w perspektywie pięciu lat i można zauważyć zmniejszanie udziału budżetu i stopniowe zwiększanie udziału Funduszu Składkowego rolników. Realizowane zadania, w tym główna ich część – renty i emerytury, ale również różnego rodzaju dodatki są wypłacane terminowo.

Z Funduszem Emerytalno-Rentowym połączony jest Fundusz Prewencji i Rehabilitacji. Tutaj trzeba zauważyć, że na przestrzeni ostatnich pięciu lat nastąpił dość znaczny spadek udziału środków budżetowych, bo z poziomu 15% w 2008 r. do poziomu zaledwie 8% w 2013 r. Jest to tendencja spadkowa, co również wpływa na kwestie możliwości rehabilitacji osób podlegających temu ubezpieczeniu.

Jeżeli porównujemy kwoty wydane na rehabilitację w 2013 r., to są one podobne do kwot z 2012 r., jednakże wzrost liczby świadczeń zdrowotnych powoduje, że liczba osób korzystających z rehabilitacji uległa zmniejszeniu o 7%.

Jeżeli chodzi o Fundusz Administracji KRUS, to tu również widać zmniejszanie udziału środków z Funduszu Emerytalno-Rentowego a więc tej głównej części z której jest on tworzony, czyli z budżetu państwa. Kilka lat wstecz było to poniżej 5%, w tej chwili jest to 3,5%. Obserwujemy wzrostową tendencję wykorzystania środków z Funduszu Składkowego, który wynosi 9%.

Podsumowując wykonanie tych trzech funduszy, przypomnę, że KRUS dysponuje jeszcze Funduszem Składkowym, który nie podlega naszej ocenie, jest Rada Ubezpieczenia Społecznego Rolników, powiem, że zaplanowane wydatki zostały wydatkowane w sposób prawidłowy. Widać oszczędności w zakresie administrowania. Niższe są również wynagrodzenia. Świadczy to o tym, że pieniądze są poważnie traktowane. Mówię to jako koreferent reprezentujący naszą Komisję, natomiast wczoraj odbyło się posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, na którym omawiano budżet i kwestie dotyczące spraw związanych z KRUS.

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi przyjęła jednogłośnie realizację budżetu. W związku z tym proponuję, abyśmy jako Komisja Polityki Społecznej i Rodziny również pozytywnie przyjęli wykonanie budżetu KRUS w tych trzech funduszach za 2013 r.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Magdalena Kochan (PO):

Dziękuję panu posłowi.

Proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK.

Panie dyrektorze?

Dyrektor departamentu w NIK Jacek Szczerbiński:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca.

Wysoka Komisjo, na początek doprecyzowanie – wykonanie budżetu w części 72 zostało przez nas ocenione pozytywnie, natomiast wykonanie w dwóch funduszach: Funduszu Emerytalno-Rentowym i Funduszu Administracyjnym zostało ocenione pozytywnie z zastrzeżeniami, ze stwierdzeniem nieprawidłowości.

Stwierdzona przez nas nieprawidłowość ma charakter systemowy. Dotyczy sposobu sprawozdawania z ujmowania kosztów środków budżetowych wydatkowanych przez te fundusze w sprawozdaniach budżetowych. Chodzi o to, że transfery dokonywane przez KRUS, przez te fundusze do innych jednostek sektora finansów publicznych, czyli poza budżet, ale w sektorze finansów publicznych, nie są ujmowane w sprawozdawczości jako koszty. To była wartość ponad 2.500.000 tys. zł. Naszym zdaniem, ta kwota wpływa w znaczący sposób na rzetelność sprawozdawczości budżetowej, bo jeśli ujmiemy to jako koszty KRUS, to sprawozdawczość z punktu widzenia jej odbioru, zarówno przez parlament jak i ministra finansów, który te dane powinien zbierać, znacząco zmienia się co do wartości.

W związku z tym, zastrzeżenia co do rzetelności sprawozdawczości wpłynęły w tych funduszach na ocenę pozytywną z zastrzeżeniami. W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne prezes KRUS podjął działania, które mają w przyszłości wyeliminować te nieprawidłowości.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Magdalena Kochan (PO):

Bardzo dziękuję.

Otwieram dyskusję.

Proszę państwa, w trakcie dyskusji padł wniosek o pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu w KRUS.

Czy jest sprzeciw?

Jeśli nie, to dziękuję.

Uznaję, że część budżetowa 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, jej wykonanie rekomendujemy pozytywnie w Komisji Finansów Publicznych.

Przechodzimy do bloku nr 9. Punkty od 18 do 21 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Plan finansowy Funduszu Emerytur Pomostowych, plan finansowy państwowej osoby prawnej – ZUS.

Bardzo proszę o zabranie głosu pana prezesa ZUS, jest już pan prezes. Widzieliśmy się, dlatego ze spokojem zapowiadałam wystąpienie, prosząc jednocześnie, przy dostarczonych bardzo solidnych materiałach, o skonsolidowane wystąpienie pana prezesa.

Bardzo proszę.

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Zbigniew Derdziuk:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, dziękuję za zaproszenie.

Komisja jest zapoznana z pracami ZUS. Często spotykamy się. Mam ideę, jeśli pani przewodnicząca pozwoli, żeby wystąpił wiceprezes ds. finansowych – pan Paweł Jaroszek, który się przygotował. Straciłby możliwość wystąpienia publicznego.

Wie, że ma zrobić to krótko.

Przewodnicząca poseł Magdalena Kochan (PO):

Bardzo proszę.

Ponawiam wniosek o konkretne wystąpienia.

Dziękuję ślicznie.

Członek Zarządu ZUS Paweł Jaroszek:

Pani przewodnicząca, panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, bardzo dziękuję za zaproszenie i postaram się krótko.

Jeśli chodzi o 2013 r. w części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych to dochody wyniosły niespełna 576.000 tys. zł, przy czym *gros* tej kwoty stanowiły zwroty odsetek środków wycofanych z OFE w kwocie niemalże 501.000 tys. zł, natomiast drugą pozycję

stanowiły środki uzyskane w wyniku likwidacji Funduszu Alimentacyjnego w kwocie 66.600 tys. zł.

Jeżeli chodzi o wydatki budżetu państwa, to w tej części wyniosły one 44.884.757 tys. zł i tylko przytoczę jedną główną pozycję, czyli dotację dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 37.000.000 tys. zł.

Jeśli chodzi o nasz główny fundusz, czyli Fundusz Ubezpieczeń Społecznych to, jeśli chodzi o stronę przychodową, główną pozycję stanowiły składki, które według przypisów wyniosły nieco ponad 128.000.000 tys. zł. To jest 102,8%.

Natomiast to, co chciałbym podkreślić, to fakt, że w 2013 r. wydarzyła się rzecz ważna dla zakładu, mianowicie zakończyliśmy pewien projekt związany z uruchomieniem systemu ewidencji kont i funduszy. To spowodowało dwie rzeczy.

Po pierwsze, w końcu mogliśmy przystąpić do sprawnego ewidencjonowania wszystkich środków na kontach. Po drugie, przekazaliśmy w zasadzie zdecydowaną większość środków, które należało przekazać do OFE, bo na początek roku mieliśmy ponad 1.400.000 tys. zł zaległości wobec OFE. Na koniec roku zeszliśmy do poziomu 380.000 tys. zł. To również wiązało się z tym, że zostały wygenerowane wysokie odsetki, ponad 250.000 tys. zł, w części finansowanej przez zakład.

To jest to, na co chciałem zwrócić uwagę.

O dotacji już wspomniałem. Jedną pozycją związaną z OFE była refundacja z tytułu przekazywania składek do OFE i w ubiegłym roku wyniosła 10.728.000 tys. zł i to był ten wzrost o 31,1%. Z dwóch powodów, po pierwsze – zaległości, po drugie – to, że w ubiegłym roku mieliśmy zwiększenie składki.

FUS został również zasilony środkami z Funduszu Rezerwy Demograficznej w wysokości 2.500.000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o nasze świadczenia to są to, przede wszystkim, emerytury i renty. Świadczenia emerytalno-rentowe wyniosły niespełna 164.000.000 tys. zł i były niższe od zakładanych w planie o 1.400.000 tys. zł. Natomiast jeżeli chodzi o tę wartość w porównaniu do poprzedniego roku to wzrosła o ponad 7.000.000 tys. zł, to jest o 0,5%.

Teraz szybko o odpisie. Odpis wyniósł 3.430.000 tys. zł i tutaj mieliśmy do czynienia ze spadkiem w stosunku do 2012 r. kiedy odpis był o 335.000 tys. zł wyższy. Tak więc, zakład działał w sytuacji zmniejszonych przychodów.

Jeszcze jedna rzecz, o której warto wspomnieć to fakt, że w ubiegłym roku byliśmy zasileni pożyczką z budżetu państwa na kwotę 12.000.000 tys. zł.

Kolejny fundusz to Fundusz Emerytur Pomostowych. Przychody funduszu wyniosły według przypisu 236.000 tys. zł, natomiast koszty funduszu prawie 238.000 tys. zł.

Wspominam o tym nie bez kozery, gdyż poprzedni rok był pierwszym, w którym koszty funduszu przekroczyły jego przychody. Taka sytuacja będzie kontynuowana.

Jeśli chodzi o ciekawe rzeczy, to należałoby wspomnieć o Funduszu Rezerwy Demograficznej. Przychody tego funduszu w 2013 r. wyniosły 3.805.000 tys. zł.Wydatki były związane głównie z finansowaniem, przekazaniem części środków w kwocie 2.500.000 tys. zł na fundusz emerytalny. Reszta to były drobne koszty operacyjne. Głównie opłaty za badanie i prowizje maklerskie.

Jeśli chodzi o sam ZUS to przychody zakładu wyniosły nieco ponad 4.000.000 tys. zł, dokładnie 4.139.873 tys. zł. Były wyższe od planowanych, natomiast jeśli chodzi o relację do poprzedniego roku, tak jak wskazałem, była ona niższa o 278.000 tys. zł. Złożył się na to spadek w odpisie o 335.000 tys. zł, natomiast mieliśmy kilka pozycji, które były trochę wyższe – przede wszystkim OFE i środki z tytułu zadań zleconych komornikom.

Jeśli chodzi o koszty działalności ZUS to wyniosły one 95,6% planu – wstosunku do 2012 r. nastąpił spadek kosztów, łącznie z amortyzacją, o niespełna 70.000 tys. zł. Główne pozycje to wypłata wynagrodzeń. Tu mamy zamrożony fundusz wynagrodzeń na poziomie 2.100.000 tys. zł. Koszty usług obcych to 898.900 tys. zł i koszty związane z ubezpieczeniami społecznymi i innymi świadczeniami, które wyniosły 452.000 tys. zł.

Jeśli chodzi o wydatki inwestycyjne, to o 9000 tys. zł przekroczyły one kwotę 400.000 tys. zł.

Jak już wspomniałem, taką dużą pozycją wydatkową były również odsetki przekazane do OFE w kwocie 244.000 tys. zł.

Kończąc, podsumowując, chciałbym zwrócić uwagę Wysokiej Komisji na jedną rzecz.

Oprócz tego, że w ubiegłym roku udało nam się „wyczyścić" te wszystkie zaległości, to zdarzyła się jeszcze jedna duża rzecz. Przede wszystkim, po raz pierwszy odkąd Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i ZUS są badane przez niezależnego audytora (to są dwaj niezależni audytorzy), po raz pierwszy zdarzyło się, że opinia pozytywna bez żadnych zastrzeżeń.

Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Magdalena Kochan (PO):

Gratulując tej opinii, bardzo proszę o wystąpienie pana dyrektora Jacka Szczerbińskiego.

Na wyraźną prośbę pani koreferent zmieniamy kolejność, panie przewodniczący.

Bardzo proszę przedstawiciela NIK, pan dyrektor Jacek Szczerbiński.

Dyrektor departamentu w NIK Jacek Szczerbiński:

Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca, szanowna Komisjo, jeśli chodzi o ZUS i fundusze oraz ZUS jako państwową osobę prawną, to NIK przeprowadzając kontrolę budżetową pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 73, we wszystkich funduszach i ZUS jako państwowej osobie prawnej.

Jednocześnie chcielibyśmy zwrócić uwagę, że tak jak w latach poprzednich, uległa pogorszeniu kondycja Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Obniżenie stanu funduszu w ubiegłym roku nastąpiło o prawie 13.000.000 tys. zł, mimo uzyskania nieoprocentowanej pożyczki z budżetu państwa w kwocie 12.000.000 tys. zł, o czym była tutaj mowa a także uzupełnieniem niedoborów kwotą 2.500.000 tys. zł ze środków Funduszu Rezerwy Demograficznej.

Ponadto, FUS otrzymuje środki z tytułu refundacji składki przekazywanej do OFE. To było 10.700.000 tys. zł w ubiegłym roku.

NIK, w analizie wykonania budżetu państwa przekazanej Wysokiej Izbie i Komisji w dniu 16 czerwca, pokazuje, że te 10.700.000 tys. zł ma istotny wpływ na, nie dotyczy to ZUS tylko finansów publicznych, ma istotny wpływ na pokazywanie deficytu budżetowego oraz długu publicznego, ponieważ jest on przekazywany ZUS w postaci rozchodów z budżetu państwa a stanowi przychody FUS, poprawiając jego kondycję.

Pomimo tych wszystkich środków spadek stanu funduszu o 13.000.000 tys. zł wskazuje na dalsze pogorszenie się stanu ubezpieczeń społecznych.

W ocenie NIK, doraźne działania podejmowane przez prezesa ZUS, umożliwiające realizację wypłat świadczeń i innych zadań ustawowych oraz pozwalające na utrzymanie bieżącej płynności finansowej, w dłuższym horyzoncie nie mogą stanowić podstawy do skutecznego rozwiązania problemu deficytu FUS. W tej sytuacji brak skutecznych rozwiązań systemowych powstrzymujących zadłużanie funduszu a, tym samym, wzrost długu publicznego, stanowi realne zagrożenie dla finansów publicznych państwa.

Jest to uwaga na marginesie kontroli budżetowej, bo – pomimo, że ZUS prawidłowo wykonał budżet i nie mieliśmy do tego uwag – to jednak tę uwagę na forum Wysokiej Komisji należało wygłosić.

Przewodnicząca poseł Magdalena Kochan (PO):

Dziękuję, panie dyrektorze.

Proszę panią koreferent, poseł Izabelę Katarzynę Mrzygłocką.

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka (PO):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca.

W związku z tym, że pan prezes dosyć dokładnie, wprawdzie w telegraficznym skrócie, ale bardzo dokładnie przedstawił wielkości finansowe dotyczące działalności a pan dyrektor powiedział, że NIK pozytywnie ocenia, również chciałabym zaproponować pozytywną ocenę a także chciałabym zadać cztery, pięć pytań.

Pierwsze pytanie: czy FUS ponosi koszty z tytułu rosnących zobowiązań z tytułu pożyczek z budżetu państwa? Czy planowane jest ich umorzenie?

Po drugie: czy FUS zaciąga kredyty bankowe i jaka jest skala ich wykorzystania? Jakie jest oprocentowanie tych kredytów?

Czy w związku z reformą emerytalną ZUS nie będzie przekazywał w kolejnych latach odsetek do OFE?

Czy obniżenie w 2013 r. odpisu z FUS, przy braku zwiększenia jego wysokości w 2014 r., stanowi zagrożenie dla sprawności i terminowości realizacji zadań ZUS?

Jakie było przeciętne miesięczne wynagrodzenie w zakładzie?

I jeszcze jedno pytanie, które szczególnie nas interesuje: jakie działania w 2013 r. podejmował ZUS wobec zadłużonych płatników i czy może wiedzą państwo, i mogą to powiedzieć: ile składek, czy jaką wysokość składek ZUS umorzył w ramach tzw. ustawy abolicyjnej? Ona nas szczególnie tutaj interesuje.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Magdalena Kochan (PO):

Bardzo dziękuję.

Oddaję głos panu prezesowi….przepraszam, oczywiście dyskusja.

Pan przewodniczący Szwed.

Poseł Stanisław Szwed (PiS):

Dziękuję bardzo.

Pierwsze pytanie pojawia się samo. Mówił o tym pan dyrektor z NIK. Stan finansów FUS zdecydowanie się pogorszył, bo w ubiegłym roku ta strata wyniosła około 18.000.000 tys. zł, teraz jest to 36.000.000 tys. zł, jeśli dobrze doczytałem. To wszystko pomimo dotacji i środków z Funduszu Rezerwy Demograficznej ZUS. Jest to pytanie nie do wykonawcy budżetu, ale osoby, która ma jakiś pomysł jak rozwiązać ten problem. Stan finansów nie jest dobry i to jest główny problem.

Druga sprawa z tym związana, to kolejny przypadek nieutworzenia funduszy rezerwowych. Co dalej z tą sprawą?

Trzecia sprawa, o której wielokrotnie mówiliśmy, nie wiem czy program, o którym mówił pan prezes, ma na to wpływ, w naszych biurach pojawia się cała masa osób, które skarżą się, że tak powiem, na opresyjność ZUS. Chodzi o ściganie osób, które mają zaległości z tytuły zdarzeń sprzed dziesięciu lat, szukanie zaległych, czy niezaległych składek. Te sprawy toczą się. Mieliśmy jeden przykład, który został rozwiązany w parlamencie. Jest to tzw. ustawa abolicyjna. Padło już pytanie o jej funkcjonowanie, ale pojawiają się kolejne problemy spowodowane poszukiwaniem osób, które z różnych przyczyn nie płaciły, czy też płaciły źle składki w ciągu ostatnich dziesięciu lat.

Ostatnia sprawa, z którą również się spotykam, to jest prowadzenie postępowań sądowych przez ZUS, gdzie, nawet po zmianie ustawy, sprawy, które są w sądach, np. sprawy apelacyjne, ZUS w dalszym ciągu nie zmienia sposobu postępowania. Czy w tym zakresie coś się zmieniło, czy to dalej tak trwa? Mimo, że sprawa jest oczywista, nie widać chęci ich zakończenia przez ZUS.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Magdalena Kochan (PO):

Bardzo dziękuję.

Pani poseł Maria Zuba.

Poseł Maria Zuba (PiS):

Dziękuję bardzo.

Czy pan prezes w swojej strategii zarządzania tą jednostką określił jakiś dopuszczalny poziom zadłużenia?

Drugie pytanie: kiedy zamierza przedstawić Wysokiej Izbie propozycje reform, realizacja których doprowadzi do wyjścia z zapaści finansowej tej ważnej w kraju jednostki?

Przewodnicząca poseł Magdalena Kochan (PO):

Bardzo dziękuję.

Czy ktoś jeszcze z państwa posłów?

Jeśli nie, to bardzo proszę, panie prezesie o odpowiedzi na zadane pytania.

Prezes ZUS Zbigniew Derdziuk:

Szanowna pani przewodnicząca, jeśli pani pozwoli zacznę od ostatnich pytań zadanych przez panią poseł Zubę.

Poziom zadłużenia jest prognozowany przez ZUS pięćdziesiąt lat do przodu, w ramach prognozy, która jest robiona co trzy lata na pięćdziesiąt lat i, proszę państwa, w obecnej sytuacji demograficznej nieprzewidywalne jest, aby ZUS był samodzielnie wypłacalny. Będzie potrzebował stałej dotacji. To wynika z wysokości składek, z wysokości świadczeń i z wieku emerytalnego. Działania, które podejmuje rząd (ZUS jest jednostką wykonawczą w tym zakresie) to podwyższenie wieku, ograniczenie prawa do wcześniejszych emerytur i bieżące uszczelnianie systemu.

W tej chwili myślimy, być może wpłynie do Sejmu projekt ograniczenia zwolnień i zasiłków. Z drugiej strony mamy taką sytuację demograficzną, ZUS zachęca i analizuje, żeby zwiększać wydatki na dzietność, bo za dwadzieścia pięć lat przyniosą pozytywny skutek. Prezes ZUS odpowiada za zarządzanie instytucją i rekomenduje pewne działania rządowi. To jest jedna rzecz.

Druga rzecz – to nie jest zapaść, to jest strukturalny niedobór, do którego musimy się przyzwyczaić. Jeśli ktoś chciałby podnieść składki to Polacy uciekną z rynku pracy. To jest jeden element.

Jeśli chodzi o pytania pana posła Szweda o stan finansów FUS to państwo doskonale widzą to, uchwalając budżet. Musi być dotacja z budżetu albo pożyczka, pożyczka jest bezzwrotna. Tak samo, jak dodawalibyśmy dotacje, które są w danym roku. To jest pewien zabieg księgowy, który pozwala ZUS na niezaciąganie kredytów w bankach, gdyż nie byłoby z czego ich spłacić. Nie tworzymy funduszy rezerwowych, bo żaden z tych funduszy nie generuje nadwyżki, która pozwalałaby utworzyć ten fundusz.

Opresyjność ZUS, zaległe składki i abolicja, odpowiem na pytanie dotyczące abolicji.

Jeśli chodzi o postępowania sądowe to monitorujemy je na bieżąco. Na około 8 mln spraw rocznie mamy 80 tys. skarg, wygrywamy 80% z nich, czasem przegrywamy. ZUS jest kontrolowany przez inne jednostki. Jeśli są takie przypadki indywidualne, że upieramy się przy czymś, kiedy wykładnia już się zmieniła, bardzo proszę o sygnał. Zmienimy to.

Jeśli zaś chodzi o apelacje, to mamy taki problem, jest wiele postępowań, chcemy wszystkim zwrócić świadczenia zawieszone. To jest około 21 tys. spraw, jeśli dobrze pamiętam to około 19 tys. świadczeń zostało wypłacone, ale w części przypadków toczy się postępowanie sądowe.

o wszystko w tej sprawie.

Może teraz pan prezes Jaroszek i pani dyrektor Wiśniewska, która jest biegła w sprawach abolicji?

Członek Zarządu ZUS Paweł Jaroszek:

Postaram się krótko i wyczerpująco.

Jeśli chodzi o pożyczki z budżetu państwa to ich stan, tak jak wynika to z planu na koniec ubiegłego roku, wyniósł prawie 31.000.000 tys. zł. Wszystkie te pożyczki, czy umowy pożyczkowe, określały wymagalność pożyczek na 2016 r. Część umów była podpisywana w tym roku, więc przedłużyliśmy te pożyczki do 2016 r. Tutaj działamy wspólnie z Ministerstwem Finansów.

Bardzo chcielibyśmy, żeby były one umorzone. Do tego potrzebna jest inicjatywa ustawodawcza. Tylko w ten sposób można to rozwiązać.

Jeżeli chodzi o kredyty bankowe, to jest jedna z trzech dopuszczalnych form finansowania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poza dotacją i poza pożyczką z budżetu państwa. Ona jest wykorzystywana posiłkowo. Na koniec 2013 r. FUS nie posiadał wykorzystanych linii kredytowych, natomiast posiadał takie w kwocie 4.000.000 tys. zł w ciągu roku. One się skończyły, w tym roku wygasły. Jeśli dobrze pamiętam, to w marcu lub w kwietniu. W tej chwili FUS nie posiada kredytów, natomiast rozpoczęliśmy postępowanie konkursowe na kredyt, tylko w kwocie o połowę niższej, na 2.000.000 tys. zł.

Te kredyty są oprocentowane, bo banki nie dają pieniędzy za darmo, natomiast są dość nisko oprocentowane, bo stawki referencyjne są oparte na stopie WIBOR, powiększonej od 0,5% do 0,7%. Zatem są to dość atrakcyjne stawki.

Jeśli chodzi o intensywność wykorzystywania tych kredytów, to w 2013 r. tylko w styczniu mieliśmy trochę, bo schodziliśmy z końca roku i w ubiegłym roku w grudniu też mieliśmy chwilowo…

Prezes ZUS Zbigniew Derdziuk:

…kredyty traktowane są wyłącznie krótkoterminowo, brane są na jeden dzień.

Teraz mamy kolejne postępowanie kredytowe i kredyty będą jeszcze tańsze.

Przewodnicząca poseł Magdalena Kochan (PO):

Bardzo proszę moje koleżanki i kolegów o umożliwienie właściwego referowania, proszę o spokój.

Jeśli rozmowy są konieczne, to proszę o nie poza salą.

Członek Zarządu ZUS Paweł Jaroszek:

Jeżeli chodzi o odsetki do OFE to nie będziemy ich przekazywać w związku z reformą. Nasz system jest uszczelniony, natomiast, jak wspomniałem, wysłaliśmy już większość z tych zaległości.

Szacujemy, że to co aktualnie mogło zostać, to maksymalnie około pięćdziesięciu kilku milionów. Dla bezpieczeństwa jest to szacowane „z górką".

W tej chwili wdrażamy jeden nowy program, nową funkcjonalność, która jeszcze bardziej pozwoli poprawić jakość dokumentów. Mam nadzieję, że maksymalnie zredukuje to odsetki, które będziemy płacili.

Prezes ZUS Zbigniew Derdziuk:

Bieżących odsetek praktycznie nie ma. Te stare, które dotyczyły lat 1999-2001, dzięki nowemu narzędziu rozliczyliśmy i myślę, że to już jest kwestia zamknięta.

Część, która jest do rozliczenia, praktycznie jest niewykonalna. Nie da się ustalić płatników. Nie wiadomo, komu wypłacić.

Członek Zarządu ZUS Paweł Jaroszek:

Teraz oddałbym głos pani dyrektor.

Dyrektor departamentu realizacji dochodów centrali ZUS Agata Wiśniewska:

Agata Wiśniewska, dyrektor Departamentu Realizacji Dochodów.

Jeżeli chodzi o ustawę abolicyjną to na koniec marca mamy umorzoną kwotę 340.000 tys. zł, natomiast decyzje o warunkach restrukturyzacji są wydane na 1.200.000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o pytanie dotyczące podejmowanych działań na rzecz odzyskania należności to 10.500.000 tys. zł mamy objęte egzekucją własną, prowadzoną przez organ egzekucyjny, którym jest dyrektor oddziału. Efektywność tej egzekucji wynosi około 21,3% i jest wyższa w stosunku do efektywności egzekucji za 2012 r. o około 2%. Czyli mamy skuteczniej prowadzone odzyskiwanie należności.

Należności są również dochodzone przez naczelników urzędów skarbowych, to jest około 7.000.000 tys. zł tej egzekucji.

Prowadzone są również egzekucje sądowe, to jest około 1.000.000 tys. zł.

Oczywiście, oprócz tych form przymusowego dochodzenia należności, podejmujemy szereg innych działań, czyli zabezpieczamy nasze należności na majątku naszych dłużników. W 2013 r. około 36 tys. wniosków było skierowanych do sądu o dokonanie wpisu na hipoteki nieruchomości. Kierujemy również wnioski o ukaranie karą grzywny. Uciążliwych dłużników wpisujemy do rejestru dłużników niewypłacalnych.

Jeżeli chodzi o pytanie dotyczące przedawniania należności (dlaczego ZUS nadal dochodzi starych zobowiązań) to należności z tytułu składek przedawniają się po pięciu latach, ale podejmowanie działań egzekucyjnych zawiesza bieg terminu przedawnienia. W związku z tym, jeśli ZUS prowadzi egzekucję wobec tych należności, to w tym momencie one się nie przedawniają i dlatego też, nawet te należności ośmio-, dziesięcioletnie są nadal dochodzone przez ZUS…

Prezes ZUS Zbigniew Derdziuk:

…a ZUS jest zobowiązany je ściągać, bo przychodzi NIK i mówi, że komuś coś podarowaliśmy. Albo przychodzi CBA.

Jesteśmy takim urzędem, który musi wykonywać prawo.

Jeśli chodzi o pozostałe pytania to nominalnie koszty ZUS są od lat na tym samym poziomie. Zadań przybywa. Ostatnia reforma OFE to, moim zdaniem, sukces państwa polskiego. ZUS był gotów przyjąć zadanie, które gdyby „poszło na rynek", kosztowałoby kilkaset milionów złotych. My niczego nie dostaliśmy. To było zaangażowanie moich pracowników i sposób na lepszą organizację. Ten odpis 335.000 tys. zł jest na dziś wystarczający, ale w przyszłości będzie wymagał zwiększenia, bo my żyjemy z oszczędności z lat poprzednich.

Za ten i za poprzedni rok mamy stratę. Z uwagi na to, że mieliśmy oszczędności, które z moim zespołem udało się wygospodarować to możemy finansować pewne działania i regularnie płacić pensje. W przyszłości będzie to wymagało znacznego skoku.

Jeśli chodzi o wynagrodzenia to są one zamrożone. Mówimy o średniej w wysokości 3800 zł brutto, jest to kwota dla wszystkich oddziałów i centrali, dla oddziałów jest to około 3000 zł, ale teraz boimy się 2014 r., jego drugiej połowy, i 2015 r. kiedy rusza gospodarka i pojawia się rynek pracownika i obawiamy się, że nie będziemy w stanie utrzymać lepszych pracowników.

Mamy duże wyzwanie z rynkiem lekarzy, gdzie ZUS nie jest konkurencyjny mimo tego, że praktycznie płaci więcej niż 2,5 średniej krajowej, w całym zakładzie.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Magdalena Kochan (PO):

Bardzo dziękuję.

Jak rozumiem, znajdzie pan prezes przyjaciół do wniosków budżetowych poprawiających sytuację płacową w ZUS?

Padł wniosek o pozytywną opinię wykonania budżetu w ZUS, w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Emerytur Pomostowych i w planie finansowych państwowej osoby prawnej, jaką jest ZUS.

Czy jest kontrwniosek lub sprzeciw wobec pozytywnej opinii?

Nie słyszę, zatem uznaję, że Komisja pozytywnie zaopiniowała wszystkie wymienione części.

Proszę państwa, ostatni już dzisiaj blok….

Przerwa?

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Szanowni państwo, do godz. 20.15 mamy przerwę.

[Po przerwie]

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Szanowni państwo, wznawiam posiedzenie Komisji.

Zostały nam dwa punkty: pkt 22 – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Referuje prezes, pani prezes PFRON pani Teresa Hernik.

Serdecznie witamy.

Serdecznie witamy również pana ministra Jarosława Dudę.

Bardzo proszę, pani prezes.

Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Teresa Hernik:

Dziękuję.

Witam serdecznie.

Panie przewodniczący, panie ministrze, w 2013 r. PFRON zrealizował przychody w wysokości 4.617.823 tys. zł, czyli 93,26% środków planowanych na 2013 r., z czego:

– wpłaty zakładów pracy stanowiły kwotę 3.632.831 tys. zł,

– dotacja z budżetu państwa wyniosła 745.360 tys. zł.

Kwota dotacji z budżetu państwa w wysokości 745.360 tys. zł dotyczyła:

– zrekompensowania gminom utraconych dochodów z tytułu zastosowania zwolnień w kwocie 23.797 tys. zł,

– dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych w wysokości 721.562 tys. zł.

Środki otrzymane z Unii Europejskiej stanowiły kwotę 35.646 tys. zł.

Wydatki PFRON w 2013 r. zostały zrealizowane w wysokości 4.871.720 tys. zł, co stanowiło 95,73% planowanych środków. Ta kwota dotyczyła między innymi:

– dofinansowania do wynagrodzeń zatrudnionych niepełnosprawnych (z art. 26a) w wysokości 3.225.080 tys. zł, co stanowiło 99,99% planowanych środków,

– refundacji składek na ubezpieczenia społeczne (z art. 25a) w wysokości 78.674 tys. zł, co również stanowiło 99,99% planowanych środków,

– samorządów wojewódzkich i powiatowych.

Środki przekazane samorządom zostały wykorzystane w kwocie 798.410 tys. zł, co stanowiło 99,8% planowanych środków, z czego:

– dla samorządów wojewódzkich na realizację zadań oraz na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań w kwocie 132.012 tys. zł,

– dla samorządów powiatowych na realizację zadań oraz na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań w kwocie 666.398 tys. zł,

– na zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych (to jest art. 47 ust. 2) w wysokości 47.594 tys. zł, co stanowiło 95,19% planowanych środków,

– na zadania zlecane….

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Pani prezes, my nie aż tak szczegółowo wymieniamy wszystkie kwoty, bo one są w papierach.

Prezes Zarządu PFRON Teresa Hernik:

…realizacja zadań zleconych została zrealizowana na poziomie 86,88%,

– realizacja programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej została wykonana na poziomie 54,4%.

Myślę, że tak jest krócej.

W 2013 r. na wydatki i koszty bieżące własne funduszu zamknęły się kwotą 275.605 tys. zł. To jest 76,67% planowanych środków.

Ostatnie zdanie – wydatki na działalność bieżącą stanowiły jedynie 2,1% wydatków zrealizowanych ogółem w 2013 r.

Stan funduszu na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniósł 457.784 tys. zł i był niższy w stosunku do 1 stycznia 2013 r. o 242.073 tys. zł.

I bardzo ważna informacja – PFRON po raz kolejny otrzymał pozytywną opinię, bez zastrzeżeń, opinię NIK.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję pani prezes.

Bardzo proszę, pani poseł Janina Okrągły, koreferat.

Poseł Janina Okrągły (PO):

Panie przewodniczący, pani prezes, szanowni państwo, szczegółową realizację planu finansowego PFRON przedstawiła pani prezes, więc ja nie będę powtarzała tych kwot…

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Nie, nie, nie.

Poseł Janina Okrągły (PO):

Niektóre powtórzę.

Chciałabym powiedzieć jedną rzecz: jest to pozytywna opinia już trzeci raz z rzędu, to bardzo cieszy.

Przychody w 2013 r., tak jak powiedziała pani prezes, to było wykonanie w wysokości 93,26% planowanych środków. Ważne jest to, że było niższe o 5,6% od przychodów uzyskanych w 2012 r., a w stosunku do planu na 2013 r. te przychody były niższe o prawie 7%.

O głównych źródłach dochodów mówiła pani prezes. Chciałabym zwrócić uwagę, że wpłaty pracodawców w 2013 r. były zrealizowane na poziomie 90,4%. Do pełnej realizacji brakowało niemal 10%. Wpłaty pracodawców to jest główna część przychodów i w 2013 r . stanowiły 78,7% przychodów ogółem.

Może od razu zadam pytanie: jakie czynniki wpłynęły na obniżenie przychodów z tytułu obowiązkowych wpłat pracodawców? Jak przedstawia się ta dynamika wpłat obowiązkowych w ciągu ostatnich kilku lat – trzech, czterech czy pięciu? Jakie są prognozy na przyszłość, bo od tej pozycji zależy stan finansów PFRON?

Wydatki były niższe od zaplanowanych. Fundusz wykonał je na poziomie 95,73% planu. Co jest ważne? Wydatki były porównywane z wydatkami na 2012 r, był niewielki wzrost – 4o 0,7%.

Najważniejsze pozycje w wydatkach funduszu to dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych. W 2013 r. to dofinansowanie wyniosło ponad 3.225.000 tys. zł, było wyższe niż w 2012 r. i ten wzrost wynosi około 9% (dokładnie 8,7%).

Zwiększył się udział tych wydatków w wydatkach funduszu ogółem i w 2013 r. wynosił ponad 66%. Chciałam przypomnieć, że w 2012 r. ten udział wydatków w dofinansowaniu wynagrodzeń niepełnosprawnych wynosił 61,4%.

Większość tej kwoty, ponad 74%, była skierowana do pracodawców na chronionym rynku pracy, ale pomimo wzrostu wydatków na dofinansowanie wynagrodzeń, liczba zatrudnionych niepełnosprawnych osób korzystających z dofinansowania zmniejszyła się w ciągu 2013 r. o prawie 7 tys. osób. Dotyczyło to głównie zakładów pracy chronionej. Pozytywnym elementem jest fakt, że nastąpił wzrost liczby niepełnosprawnych zatrudnionych na otwartym rynku pracy.

W związku z tym mam drugie pytanie: co było przyczyną spadku liczby zatrudnionych niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej? Ile zakładów pracy chronionej zamknęło swoją działalność i czy były analizy przyczyn zamknięcia zakładów pracy chronionej?

Mam jeszcze jedno pytanie: czy zmniejszenie liczby osób niepełnosprawnych pracujących, otrzymujących dofinansowanie oznacza faktycznie zmniejszenie liczby wszystkich niepracujących? Czy posiadamy takie dane? Jak prognozowane jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych w ciągu najbliższych 5 lat?

Chciałabym poruszyć jeszcze jedną rzecz, chodzi o realizację przez samorządy ustawowych zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Samorządy realizowały wnioski zgłaszane przez zainteresowane podmioty i osoby niepełnosprawne stosownie do posiadanych środków. Środki, którymi dysponowały samorządy pozwalały na realizację tych zadań na poziomie od 30 do 50%, w stosunku do istniejących potrzeb. Proszę o informację czy samorządy, szczególnie powiatowe, zgłaszały w ciągu 2013 r. zapotrzebowanie na dodatkowe środki, w związku z niższą w stosunku do 2012 r. zaplanowaną kwotą? Czy były możliwości ich zwiększenia? Jaki jest udział samorządu w dofinansowaniu tych zadań z własnych środków?

Zbliżam się do końca…

W 2013 r. realizowany był Program Aktywny Samorząd, który budził duże zainteresowanie (tu nie o sprawach finansowych). Jakie są wnioski z realizacji tego programu? Jakie są perspektywy realizacji tego programu w kolejnych latach? Które z zadań uznano za najbardziej efektywne?

Mam nadzieję, że ten program będzie kontynuowany.

Ostatnie pytanie dotyczy przyczyn zrealizowania wydatków w programach pomocowych realizowanych przy udziale środków Unii Europejskiej na poziomie zaledwie 53%. W planie finansowych na realizację tych zadań były zabezpieczone środki w wysokości ponad 101.000 tys. zł, natomiast w 2013 r. wykonanie wynosiło niewiele ponad 54.000 tys. zł.

Może jeszcze jedna rzecz niedotycząca finansów. Czy w programie wyrównania różnic między regionami uwzględnione będą DPS (domy pomocy społecznej) i ŚDS (środowiskowe domy samopomocy), bo w 2012, 2013 oraz 2014 r. te jednostki nie były uwzględniane.

Wnioskuję o przyjęcie sprawozdania finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, pan dyrektor Szczerbiński, NIK.

Dyrektor departamentu w NIK Jacek Szczerbiński:

Panie przewodniczący, szanowna Komisjo, przeprowadzając kontrolę NIK miała świadomość, że PFRON działa w specyficznej sytuacji prawnej.

Znowelizowana ustawa o finansach publicznych przewidywała stratę osobowości prawnej przez państwowe fundusze celowe i to w przewidywalnej perspektywie. W 2013 r. kolejny raz został wykonany pełen budżet PFRON, jako budżet państwowego funduszu celowego, z zachowaniem pełnej osobowości prawnej. Nic nie wskazuje na to, że w 2014 r. sytuacja ulegnie zmianie.

Rozumiem, że funduszowi jest znacznie łatwiej wykonywać zadania przewidziane ustawą o rehabilitacji w takiej formule prawnej.

NIK rozumie intencje, które przyświecają utrzymaniu tego statusu, natomiast przymiot tymczasowości tego stanu jest ewidentny i ewidentne jest wyjątkowe traktowanie jednego z funduszy celowych w państwie, wbrew zapisom ustawy o finansach publicznych w tym zakresie.

Rozumiem, że egzekucję należności i parę innych rzeczy wykonuje się łatwiej, kiedy posiada się osobowość prawna. NIK zwraca na to uwagę.

Jeśli chodzi o ocenę wykonania budżetu to, w ocenie NIK, PFRON wykonał budżet prawidłowo. Oceniliśmy to pozytywnie, bez żadnych zastrzeżeń. Uwagi mieliśmy do tych samych spraw, co w latach poprzednich, tylko ich skala była zdecydowanie mniejsza. W zakresie rachunkowości oraz obiegu dokumentów finansowo-księgowych i systemu kontroli zarządczej stwierdzone nieprawidłowości miały charakter formalny i nie miały wpływu na sprawozdawczość roczną.

Zwróciliśmy PFRON uwagę na jedną rzecz (w tej kontroli budżetowej zwracaliśmy szczególną uwagę na kwestie zakupów informatycznych w większości badanych przez nas instytucji) – jeśli chodzi o dokonywanie zamówień publicznych w zakresie usług i zakupów informatycznych przez tak dużą instytucję jak PFRON, prosimy, żeby procedury zamówień publicznych rozpoczynać na tyle wcześnie, aby można było zapewnić ciągłość świadczonej usługi. Jeśli usługa jest świadczona od wielu lat przez tego samego wykonawcę a celem wprowadzonych zasad dywersyfikacyjnych, w tym zakupu praw autorskich i kodów źródłowych (na szczęście w administracji publicznej zaczyna pojawiać się dywersyfikowanie dostaw i usług w obszarze IT) to, siłą rzeczy, jeśli tę procedurę rozpoczniemy to z wolnej ręki pozostanie nam wybór tego samego wykonawcy. Nie można zawiesić wykonania usługi, ponieważ nie można zawiesić poboru wpłat, poboru świadczeń i jeszcze paru innych rzeczy, które są obsługiwane przez ten system informatyczny.

Mamy prośbę do PFRON o rozpoczynanie tych czynności w zamówieniach publicznych na tyle wcześniej, aby zapewnić ciągłość świadczonej usługi i dywersyfikację dostawy usług.

To wszystko, co miałem do powiedzenia na temat PFRON.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Pan przewodniczący Szwed.

Poseł Stanisław Szwed (PiS):

Mam jedno pytanie do pana ministra dotyczące osobowości prawnej.

Czy pan minister doszedł już do porozumienia z innymi ministrami i ta sprawa zostanie definitywnie, czyli pozytywnie, rozwiązana?

W pozytywnym, to znaczy, że osobowość prawna pozostanie przy PFRON.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Czy są inne pytania?

Proszę bardzo, pani poseł Zuba.

Poseł Maria Zuba (PiS):

Dziękuję bardzo.

Na koniec roku stan funduszu był wyższy o 242.000 tys. zł od zakładane go w planie a tymczasem, jak wynika z informacji, w ciągu całego roku w istotny sposób ograniczona była, w stosunku do zgłaszanych potrzeb, realizacja zadań przez województwa i samorządy powiatowe.

Jak pan minister to tłumaczy? Jakie zadania będą podejmowane w tym zakresie, bo na rynku osoby potrzebujące usług w tym zakresie szukają pomocy i wsparcia a tymczasem jest to trend trwający już od 2012 r.?

Stąd też uważam, że są konieczne kroki przeciwdziałające takiemu zjawisku, że – z jednej strony – zwiększamy stan środków na koncie a, jednocześnie, ilość zapotrzebowanych świadczeń jest zmniejszana. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję.

Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby zabrać głos w dyskusji?

Bardzo proszę, pani prezes.

Pan minister również zgłaszał chęć zabrania głosu?

Bardzo proszę.

Prezes Zarządu PFRON Teresa Hernik:

Szanowni państwo, było pytanie dotyczące przyczyn spadku przychodów PFRON.

Przyczyn jest kilka.

Głównym powodem jest dramatyczny spadek ilości pracodawców zobowiązanych do wpłat ma fundusz.

Drugi, bardzo istotny element, który wpływa na obniżenie wpłat to jest przyjęta kwota przeciętnego wynagrodzenia brutto przy planowaniu. Kwota przyjęta w planowaniu wynosiła 3765 zł, natomiast w efekcie wyniosła 3621 zł. Ponieważ od tego liczone są wpłaty, więc to jest ważny czynnik.

Ważnym elementem był rozpatrywany przez pełnomocnika rządu element dotyczący kwoty obniżenia wpłat z art. 22, tu – z powodu większych ulg – mamy niższe wpłaty na PFRON.

To są takie trzy zasadnicze elementy, które mają na to wpływ.

Nie wiem, czy te informacje są wystarczające, czy też nie?

Jeżeli chodzi o realizację programów wspieranych ze środków unijnych, to przyczyny niskiej realizacji projektów wynikają głównie z późnego przyjmowania przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich planów działań na rok oraz przedłużające się procedury przyjmowania wniosków o dofinansowania tychże projektów a potem długi proces i uzgadnianie z instytucją pośredniczącą tych wniosków o płatność.

To jest bardzo, bardzo skomplikowany proces.

Ponieważ PFRON prefinansuje realizację zadań, do rozliczeń przygotowana jest już duża kwota i wydaje się, że realizacja tych wszystkich projektów odbędzie się zgodnie z terminarzem czasowym, natomiast kwestie związane ze środkami i płatnością, niestety, wydłużają się. Staramy się, jak możemy.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękujemy pani prezes.

Proszę, pan minister.

Sekretarz stanu w MPiPS, pełnomocnik rządu do spraw osób niepełnosprawnych Jarosław Duda:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo, szanowni państwo, rozpocznę od podziękowań dla Komisji i dla NIK, dziękuję za współpracę w 2013 r. Mogliśmy bez żadnych kłopotów pilnować funduszy w PFRON i dziękuję za życzliwość w ocenie.

Staramy się działać jak najlepiej. Postaramy się wykorzystać wszystkie uwagi. Wiemy, że jest jeszcze wiele rzeczy do poprawienia, o których mówił pan dyrektor.

Wracając do pytań pana przewodniczącego Szweda, chcę odpowiedzieć, że w końcu uzyskaliśmy konsensus w negocjacjach, które prowadziliśmy z udziałem parlamentarzystów obecnych na tej sali, z udziałem Ministra Finansów, bo jest główna linia porozu-

mienia, bądź nieporozumienia. Przygotowaliśmy stosowną w tym zakresie nowelizację, chcemy to zrobić poprzez projekt poselski, żeby zrobić to szybciej, uzyskaliśmy akceptację Ministra Finansów i mam nadzieję, że w uzgodnieniu z panem przewodniczącym prezydium Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, tę kwestię będziemy bardzo szybko rozważać. Mam nadzieję, że osobowość prawna nie będzie już zapisana czasowo tylko pozostanie na stałe.

Pani poseł Janinie Okrągły chcę powiedzieć, że – rzeczywiście – w zakładach pracy chronionej jest 7 tys. pracowników mniej, ale nie jest to dla mnie tendencja niepokojąca ponieważ rok do roku, porównując lata 2012 i 2013, jest tam wzrost w zatrudnieniu. Jak rozumiem, zakłady te zrezygnowały ze statusu zakładów pracy chronionej, pozostając działającymi firmami bez tego statusu. Taka jest dziś tendencja. Ona ujawni się w tym roku, ponieważ w 2014 r. dokonaliśmy zrównania rynków.

Mnie interesuje, żeby jak najwięcej osób niepełnosprawnych była aktywna i pracowała. Czy to będzie spółdzielczość, czy zakład pracy chronionej, czy też otwarty rynek, jest dla niektórych osób bardzo ważne. Ja nie zamierzam w tym zakresie dokonywać żadnych rewolucyjnych zmian, ponieważ na rynku jest miejsce dla wszystkich form zatrudnienia. Tę kwestię będzie rozstrzygał pracodawca.

Nie najlepszy to moment, żeby rozmawiać o systemowych rozwiązaniach przyszłościowych, choć takie pytania były. Chcę tylko zasygnalizować, że system niewątpliwie wymaga, jeśli nie gruntownej modernizacji, powiem więcej – zupełnie nowego podejścia. Myślę o tym, że efektywność środków zgromadzonych w PFRON i wydawanie na zatrudnianie w ramach Systemu Obsługi Dofinansowań, kształtuje się wzrostowo, ale nie tak imponująco jak byśmy chcieli. Wydajemy coraz większe pieniądze, natomiast nie jest to współmierne do osiąganych rezultatów.

Pamiętam, kiedy byłem wiceprezesem PFRON na przełomie wieków (w latach 1999-2003) to wówczas wydawaliśmy około 1.900.000 tys. zł na 200 tys. zatrudnionych, dziś wydajemy 3.250.000 tys. zł na niecałe 250 tys. zatrudnionych. Więc wydaje się, że efektywność będzie musiała zostać poddana bardzo gruntownej analizie, żeby inaczej rozwiązywać tę kwestię.

Pani poseł Zuba mówiła o zgromadzonych środkach. Musimy ostrożnościowo planować budżet, po to, żeby w następnym roku, w styczniu wypłacić SOD (system obsługi dofinansowań). Tam musi być swobodny zapas przepływowy. Chciałbym, żebyśmy mieli 270 tys. zatrudnionych niepełnosprawnych, jak to było kiedyś, ale wtedy w systemie dofinansowania byli emeryci. Wtedy płynność PFRON była na krawędzi załamania. Nie chciałbym przejść do historii jako ten, który stracił płynność finansową PFRON, stąd też takie zabezpieczenia. Myślę, że każdy dobry gospodarz powinien je mieć, żeby nie wpaść w spiralę strachu i zadłużenia.

Jeśli chodzi o chętnych do zatrudnienia – ani poseł, sytuacja jest o tyle ciekawa, że ja coraz częściej rozmawiam z pracodawcami, którzy szukają osób z niepełnosprawnością, które chciałyby być zatrudnione. Myślę, że potrzebne jest systemowe rozwiązanie problemu, który nazywamy pułapką rentową, czyli wielu niepełnosprawnych chciałoby podjąć zatrudnienie, ale obawiają się utraty swojego świadczenia rentowego. To również jest zadanie, które warto zrealizować w najbliższym czasie.

Są pomysły i chcę powiedzieć, że w końcu mamy rozstrzygnięcie w postaci rozporządzenia Komisji Europejskiej. Państwo o tym wiedzą. Nie musimy już balansować na przypuszczeniach, tylko wiemy, że pomoc publiczna w takim wymiarze jest możliwa. Komisja to dopuszcza i wokół tego będziemy w najbliższym czasie budować ten system. To jest nasze założenie.

Pojawia się pytanie, czy będziemy robić zmiany o charakterze nowelizacyjnym. Czy lekki stopień niepełnosprawności będzie dofinansowywany na takim samym poziomie? Czy dofinansowywać będziemy tylko grupy specjalne. Może w perspektywie trzeba będzie…

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Panie ministrze, mówimy o budżecie ubiegłorocznym.

Sekretarz stanu w MPiPS Jarosław Duda:

Ale takie było pytanie pani poseł.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Ale o ubiegłorocznym budżecie rozmawiamy.

Sekretarz stanu w MPiPS Jarosław Duda:

Dobrze, skończyłem.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję.

Była propozycja pozytywnego zaopiniowania wykonania budżetu PFRON.

Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji?

Nie słyszę, zatem uznaję, iż Komisja pozytywnie opiniuje wykonanie budżetu w tym zakresie.

Teraz kwestia wyboru posła upoważnionego do reprezentowania Komisji na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych.

Zgłasza się poseł Magdalena Kochan.

Poseł Magdalena Kochan (PO):

Chciałabym zgłosić kandydaturę naszego przewodniczącego Sławomira Piechotę.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję.

Czy są inne propozycje?

Nie słyszę, zatem dziękuję.

Przyjąłem tę propozycję i, oczywiście, będę reprezentował Komisję.

Szanowni państwo, punkt drugi – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania…

Dziękujemy bardzo.

W punkcie drugim – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2013 r. (druk nr 2496) w zakresie działania Komisji.

Bardzo proszę pana dyrektora Jacka Szczerbińskiego.

Dyrektor departamentu w NIK Jacek Szczerbiński:

Panie przewodniczący, panie posłanki, panowie posłowie, uchwalając plan pracy NIK na 2013 r., kolegium Najwyższej Izby Kontroli za główny priorytet w działaniach kontrolnych uznało zapewnienie bieżącej i długookresowej stabilizacji finansowej państwa. Zapewnieniu tego celu służą badania stabilności systemu ubezpieczeń społecznych, kosztów funkcjonowania instytucji publicznych, upraszczania zasad podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej a także działania dotyczące bezpiecznego funkcjonowania instytucji finansowych.

W minionym roku kontrolerzy NIK oceniali, czy w objętych kontrolą obszarach państwa, było ono sprawne instytucjonalnie i organizacyjnie, czy było praworządne, gospodarne i czy należycie dbało o interes obywateli.

W 2013 r. NIK zakończyła postępowanie kontrolne w ramach 206 kontroli planowych oraz 222 kontroli doraźnych, którymi objęto ponad 3 tys. podmiotów. W większości skontrolowanych podmiotów, można powiedzieć, że w zdecydowanej większości, niestety stwierdzaliśmy nieprawidłowości o różnym charakterze. Niekiedy były one na tyle istotne, że działalność kontrolowanych podmiotów rządowych i samorządowych oceniono negatywnie.

W związku z tym, NIK kierowała wystąpienia pokontrolne z wnioskami zmierzającymi do wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości oraz formułowała wnioski legislacyjne w celu usprawnienia i uszczelnienia systemu prawnego.

Realizując obowiązek ustawowy, NIK przeprowadziła także kontrolę wykonania budżetu państwa w 2012 r. oraz przedłożyła Wysokiemu Sejmowi Analizę wykonania

budżetu państwa oraz założeń polityki pieniężnej. Wspomniana analiza stała się przedmiotem debaty na tym posiedzeniu Komisji. Tak było również w ubiegłym roku.

Koncentrując się na działalności NIK w obszarze właściwości Wysokiej Komisji, chciałbym, poza przedstawionymi dziś wynikami kontroli wykonania budżetu państwa, skupić się na informacjach o wynikach pozostałych kontroli planowych, przedłożonych Sejmowi oraz Wysokiej Komisji, w ubiegłym roku i pierwszych miesiącach tego roku.

Były to:

– organizacja systemu orzecznictwa lekarskiego ZUS dla celów rentowych oraz orzekania o niepełnosprawności,

– system opieki nad dziećmi do lat 3,

– zatrudnianie osób niepełnosprawnych w wybranych ministerstwach, urzędach centralnych i państwowych jednostkach organizacyjnych,

– realizacja kontraktów socjalnych przez miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej,

– zatrudnienie socjalne jako instrument działań na rzecz rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienie aktywności zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,

– aktywizacja zawodowa i łagodzenie skutków bezrobocia osób powyżej 50 roku życia,

– działania administracji publicznej na rzecz ograniczenia zjawiska bezdomności,

– funkcjonowanie systemu adopcji dzieci na terenie Dolnego Śląska,

– funkcjonowanie systemu rolniczego ubezpieczenia emerytalno-rentowego.

Poza planowanymi kontrolami, departament pracy i spraw społecznych i rodziny w 2013 r. przeprowadził cztery kontrole doraźne. Były to:

– kontrola gospodarowania środkami publicznymi przez jednostki budżetowe finansowane z części 31 budżetu państwa – Praca,

– sprawowanie przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego nadzoru nad korzystaniem przez organizacje pożytku publicznego z jednoprocentowego odpisu od podatku od osób fizycznych (w najbliższych dniach mogą państwo spodziewać się informacji na ten temat, ponieważ była to kontrola doraźna to sporządzamy z niej informację),

– pomoc w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej,

– funkcjonowania asystentów rodziny w świetle ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Te dwie ostanie kontrole są kontrolami rozpoznawczymi do tematów kontroli, które NIK przeprowadzi w najbliższym roku. Będzie to kontrola planowa i systemowa w większości placówek w kraju.

Jak państwo widzą, zakres prac NIK w obszarze właściwości Komisji jest przebogaty. Większość tych zadań realizuje mój departament. Staramy się na bieżąco informować Wysoką Komisję o wszystkich wynikach przeprowadzanych kontroli.

Chciałbym powiedzieć kilka zdań o tych wynikach.

Pierwszy przykład – NIK negatywnie oceniła skuteczność realizacji przez administrację publiczną zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ta kontrola odbiła się szerokim echem w mediach i w Sejmie. Odbyły się spotkania w komisji senackiej. Stwierdziliśmy, że nastąpiły istotne rozbieżności pomiędzy celami wprowadzanymi znowelizowaną ustawą o przemocy w rodzinie oraz rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskiej karty" a praktyką życia codziennego. Wszystkie wprowadzone zmiany spowodowały *de facto* pogorszenie sytuacji osób dotkniętych przemocą rodzinną.

Mówiąc kolokwialnie, powstał system, w którym stworzono instytucję bez instytucji. Szlachetne w swoich intencjach połączenie w jeden organizm (w zespół interdyscyplinarny na poziomie gminnym) osób, które dotychczas na różnych poziomach zajmowały się pomaganiem osobom dotkniętym przemocą, spowodowały, że te działania miały charakter zbiurokratyzowany, szczegółowo opisany w procedurach ustawowych. Osoby, które do tej pory dobrowolnie, ale skutecznie, pomagały dziś zajmują się wypełnianiem papierów. „Niebieska karta" to już nie trzy strony, ale osiem stron. Do tego należy jeszcze sporządzić sprawozdań całą masę. Na koniec przychodzi NIK i sprawdza czy ustawa

została zrealizowana w prawidłowy sposób. *De facto,* osoba dotknięta przemocą w rodzinie w tym projekcie znalazła się na samym końcu.

Taka jest smutna konstatacja z działania znowelizowanej ustawy o przemocy w rodzinie.

Inny przykład to kontrola aktywizacji zawodowej i łagodzenia skutków bezrobocia osób powyżej 50. roku życia. Kontrola wykazała niską efektywność działań aktywizujących, która była mierzona skalą uzyskania zatrudnienia. Wyniki przyjęte przez ministerstwo i urzędy pracy mówią o tym, że efektywnie wykorzystana forma aktywizacji zawodowej polega na tym, że w ciągu określonego przepisami okresu ktoś znajduje zatrudnienie. Jeśli znalazł zatrudnienie to jest zaktywizowany zawodowo. Powodowało to, że wskaźniki efektywności – prezentowane przez urzędy pracy i ministerstwo – były bardzo optymistyczne a kontrola wykazała, że większość tych osób po zaktywizowaniu była zatrudniana na tydzień czy nawet jeden dzień. Zgłaszano to do urzędu pracy jako formę efektywnego przeprowadzenia formy aktywizacyjnej i znalezienia zatrudnienia przez osobę aktywizowaną. W praktyce było tak, że ta osoba po tygodniu ponownie pojawiała się w urzędzie pracy. W statystykach była nową bezrobotną, ale niczego nie zmieniało to w sytuacji tej osoby. Większość umów zawieranych przez pracodawców to były umowy krótkotrwałe, zwane śmieciowymi.

Praktyka pokazuje, że dopóki istnieje system subwencjonowania, dotowania tych miejsc pracy, dotąd pracodawcy są zainteresowani, natomiast kiedy dotowanie się kończy, te osoby natychmiast tracą pracę.

Warto zastanowić się nad rozwiązaniami systemowymi. Nowelizacja wprowadzona na wiosnę tego roku prawdopodobnie zmierza w tym kierunku, żeby zmienić system oceny efektywności aktywizacji osób bezrobotnych.

NIK badała również działania wybranych ministerstw, urzędów centralnych i państwowych jednostek organizacyjnych w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych. Badaliśmy przyczyny nieosiągnięcia wskaźnika zatrudnienia tych osób. Poziom 6% jest nieosiągalny dla administracji publicznej, poza wyjątkowym przykładem PFRON, który ma wskaźnik na poziomie 12%.

Pozytywnie oceniliśmy działania, które wykonują założenia ustawy. Mówimy o nowelizacji ustawy, która dawała preferencje w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w wyniku przeprowadzanych konkursów. Praktyka pokazuje, że mimo tego, że jest to otwarcie i są odpowiednie przepisy, nie zatrudnia się osób niepełnosprawnych. Dzieje się tak z bardzo prostego powodu – jeśli w wymaganym zakresie potrzebne jest doświadczenie w pracy w administracji publicznej, a przedtem nie zorganizowało się stażu dla osób niepełnosprawnych w administracji publicznej, to osoba niepełnosprawna nie przechodzi konkursu. Najzwyczajniej w świecie.

Ocena wykonania przepisów ustawowych była pozytywna to skutki, już kończę, panie przewodniczący…

Wiele uwagi poświęcamy pomocy społecznej. Kontrolujemy różne formy zatrudnienia. Kontrakty socjalne były przykładem.

O tych kontrolach nie będę już mówił.

W 2014 r. planujemy aż czternaście kontroli dotyczących aspektów wspierania polityki rodzinnej, jako nowego priorytetu, którym zajmuje się NIK.

To wszystko z działalności NIK w 2013 r, którą chciałem przedstawić. Zostało to szczegółowo przedstawione w sprawozdaniu, które przekazaliśmy Wysokiej Komisji.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję, panie dyrektorze.

Myślę, że każda z tych kontroli warta jest odrębnej dyskusji i wiele tych kontroli było rozważanych w takim trybie. Było tak w przypadku kontroli zatrudniania osób niepełnosprawnych w administracji publicznej. Analizowaliśmy to odrębnie.

Dziś to nie te warunki i nie ta pora, żeby nad każdą kwestią dyskutować.

Mogę dodać, że jeśli chodzi o to zatrudnianie osób niepełnosprawnych w administracji publicznej, to właśnie uruchomiono program staży i wiele instytucji publicznych zgłosiło się do tego programu.

Myślimy, że będzie to przetarcie szlaku, otwarcia w tych instytucjach, zwłaszcza dyrektorów generalnych odpowiedzialnych za zatrudnianie osób niepełnosprawnych.

Jeszcze pani poseł Kochan.

Poseł Magdalena Kochan (PO):

Jedna uwaga, dziękując za takie wnioski z kontroli.

Dla mnie to jest ogromnie ważne, bo nie tylko kwestia zapisów prawa i procedur, ale kwestia oddziaływania tego prawa.

Muszę powiedzieć, panie dyrektorze, że sprawa związana z oceną ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest, być może nie do końca, sprawiedliwa wobec parlamentarzystów, natomiast bardzo sprawiedliwa wobec piszących akty wykonawcze do tej ustawy. Tu nasza kontrola nad tymi aktami, udzielona delegacja nie upoważniała do aż tak zbiurokratyzowanej machiny jaką dziś *de facto* muszą obsługiwać ci, którzy zajmują się pomocą.

To jest ważna konstatacja i nie powinniśmy zostawiać jej bez odpowiedzi.

Przewodniczący poseł Sławomir Jan Piechota (PO):

Dziękuję.

Na to trzeba cały czas być wyczulonym.

To samo mamy w PFRON, gdzie ciągle mamy sygnały, że te procedury są tak zbiurokratyzowane, że wiele osób nie może z tego skorzystać.

Szanowni państwo, czy są głosy w dyskusji do sprawozdania przedstawionego przez pana dyrektora?

Nie słyszę.

Proponuję pozytywnie zaopiniować sprawozdanie z działalności NIK w zakresie działania naszej Komisji w 2013 r.

Czy jest sprzeciw wobec takiej propozycji?

Nie słyszę, zatem uznaję, że Komisja jednogłośnie przyjęła pozytywną opinię do tego sprawozdania.

Bardzo wszystkim państwu dziękuję.

Zamykam posiedzenie Komisji.

Zamykam.